

V I Lenin

RSDAP(b):s sjunde allryska konferens (april-konferensen) den 24-29 april (7-12 maj) 1917

Innehåll

1. Tal vid konferensens öppnande den 24 april (7 maj)	1
2. Rapport om det rådande läget den 24 april (7 maj)	2
4. Tal till försvar för resolutionen om kriget den 27 april (10 maj)	12
5. Resolution om kriget	19
6. Resolution om inställningen till den provisoriska regeringen	21
7. Resolution om revision av partiprogrammet	22
8. Rapport om agrarfrågan den 28 april (11 maj)	23
9. Resolution i agrarfrågan	25
10. Resolution om arbetar- och soldatdeputerades sovjet	27
11. Tal om den nationella frågan den 29 april (12 maj) 1917	28
12. Resolution i den nationella frågan	31
13. Resolution om det rådande läget	32

1. Tal vid konferensens öppnande den 24 april (7 maj)

Kamrater, vår konferens har samlats som det proletära partiets första konferens under såväl den ryska revolutionens förhållanden som också den växande världsrevolutionens. Den tid nalkas när påståendet av den vetenskapliga socialismens grundare samt också den enhälliga förutsägelsen av de på Baselkongressen församlade socialisterna att ett världskrig oundvikligen leder till revolution överallt visar sig vara riktigt.

Marx och Engels, som under 1800-talet följde den proletära rörelsen i olika länder och analyserade de möjliga utsikterna för en social revolution, förklarade upprepade gånger att rollerna i allmänhet skulle fördelas bland dessa länder proportionellt och i överensstämmelse med deras historiskt betingade nationella säregenheter. I korthet uttryckte de sin ide så: den franske arbetaren kommer att börja, den tyske kommer att avsluta den.

Den stora äran av att börja revolutionen har fallit på det ryska proletariatet, men det får inte glömmas att dess rörelse och revolution endast utgör en del av den världsrevolutionära proletära rörelsen, vilken i Tyskland t. ex. växer sig starkare från dag till dag. Bara från denna synvinkel kan vi fixera våra uppgifter.

Jag förklarar allryska konferensen öppnad och ber er nominera kandidater för val till presidium.

Ett kort referat publicerat den 12 maj (29 april) 1917 i tidningen *Sotsial-Demokrat* nr 43.

V. I. Lenin, *Samlade verk*, 5:e ry. uppl., b. 31, sid. 341

Publicerat ffg. i sin helhet 1921 i N. Lenin (V. Uljanov), *Skrifter*, b. XIV, del 2

2. Rapport om det rådande läget den 24 april (7 maj)

Protokoll

Kamrater, i fråga om det rådande läget och värderingen av det har jag att göra med ett oerhört omfattande tema, vilket, såvitt jag kan bedöma, sönderfaller i tre delar: för det första, bedömningen av den egentliga politiska situationen här i Ryssland, inställningen till regeringen och dubbelväldet som har blivit till; för det andra, vår inställning till kriget och för det tredje, det uppkomna internationella läget för arbetarrörelsen, som ställt den, för att tala i världsmåttstock, omedelbart inför den socialistiska revolutionen.

Jag tror att jag bara i korthet måste behandla en del av punkterna. Ä andra sidan ämnar jag förelägga er ett resolutionsförslag om alla dessa frågor, men med den reservationen att den extrema bristen på krafter hos oss och den politiska kris som har uppstått här i Petrograd har medfört att vi varken kunnat diskutera resolutionen eller överbringa den i god tid till kamraterna i lokalorganisationerna. Jag upprepar sålunda, att dessa endast är preliminära förslag, som underlättar arbetet i kommissionen och koncentrerar det på några av de väsentligaste frågorna.

Jag börjar med den första frågan. Om jag inte tar fel, antog Moskvakonferensen samma resolution som Petrograds stadskonferens. (Röster från åhörarna: »Med rättelser.») Jag har inte sett rättelserna och kan inte bedöma. Men eftersom petrogradresolutionen var publicerad i *Pravda*, tar jag det för givet om ingen invänder, att alla känner till den. Jag framlägger den som ett resolutionsförslag för den nu pågående allryska konferensen.

Majoriteten av det småborgerliga blockets partier, som kontrollerar Petrogradsovjeten, framställer vår politik, i motsats till sin egen, som en överilad politik. Vår politik karakteriseras av att vi framför allt kräver en exakt klassanalys av det som försiggår. Det småborgerliga blockets huvudsynd består i att det med en fras döljer för folket sanningen om regeringens klasskaraktär.

Om kamraterna från Moskva har några rättelser, så kan de läsa upp dem nu.

(Läser resolutionen av Petrograds stadskonferens om inställningen till den Provisoriska regeringen)

»I betraktande av:

1. att den provisoriska regeringen till sin klasskaraktär är ett organ för godsägarnas och bourgeoisins herravälde;
2. att den och de klasser den representerar är oupplösligt ekonomiskt och politiskt förbundna med den ryska och engelsk-franska imperialismen;
3. att den provisoriska regeringen till och med genomför sitt proklamerade program endast delvis och bara under trycket av det revolutionära proletariatet och, i viss mån, småbourgeoisin;
4. att kontrarevolutionens styrkor av borgare och godsägare, som nu håller på att organiseras, under den provisoriska regeringens täckmantel och med den senares uppenbara medgivande redan har börjat attacken mot den revolutionära demokratin;
5. att den provisoriska regeringen förhåller att fixera datum för val till konstituerande församlingen, förhindrar allmän bevapning av folket, motsätter sig överföringen av all jord till folket, prackar på det godsägarnas sätt för lösning av agrarfrågan, hämmar införandet av

åttatimmars arbetsdag, överser med kontrarevolutionär agitation (Gutjkov & Co.) i armén, organiserar de högre officerarna mot soldaterna osv. ... »

Jag har läst första delen av resolutionen som innehåller en klasskaraktistik av den provisoriska regeringen. Det finns knappast några väsentliga skillnader mellan denna resolution och moskvakamraternas, så långt det är möjligt att döma av endast de senares resolutionstext, men den allmänna karaktistiken av regeringen som kontrarevolutionär är, enligt min mening, oriktig. Om vi talar i allmänna termer, måste vi ange vilken revolution vi avser. Vad den borgerliga revolutionen beträffar kan man inte säga detta, eftersom den redan fullbordats. Vad den proletära och bonderevolutionen beträffar är ett sådant påstående förhastat, eftersom man inte kan vara övertygad om att bönderna ovillkorligen går längre än bourgeoisin. Att uttrycka sin förtröstan på bönderna, särskilt nu, när de har vänt sig till imperialism och försvarsvänlighet, dvs. till stöd åt kriget, är enligt min mening ohållbart. Nu har bönderna ingått en hel rad överenskommelser med kadeterna. Därför anser jag denna punkt i moskvakamraternas resolution vara politiskt oriktig. Vi vill att bönderna skall gå längre än bourgeoisin, vi vill att de skall ta jorden från godsägarna, men än så länge kan vi inte säga någonting bestämt om deras framtida uppförande.

Vi undviker omsorgsfullt orden »revolutionär demokrati». Vi kan använda dem när det är en fråga om en attack av regeringen, men för närvarande är de ytterst bedrägliga, för det är synnerligen svårt att särskilja de klasser som har blandats i detta kaos. Vår uppgift är att frigöra dem som är på efterkälken. Sovjeterna är viktiga för oss inte som en form; för oss är det viktigt vilka klasser de representerar. Vi måste därför utföra ett långvarigt arbete för att utveckla proletariatets klassmedvetande ...

(Fortsätter läsningen av resolutionen)

» 6. att denna regering på samma gång för närvarande stödjer sig på förtroende och i viss mån på en direkt överenskommelse med Petrograds arbetar- och soldatdeputerades sovjet som nu förenar en påtaglig majoritet av arbetare och soldater, dvs. bönder;

7. att varje steg av den provisoriska regeringen, både i in- och utrikespolitiken kommer att öppna ögonen inte bara på proletärerna i städerna och på landsbygden och halvproletärerna utan också hos breda skikt av småbourgeoisin för denna regerings verkliga karaktär;

konferensen fastställer att:

1. för att säkerställa hela statsmaktens övergång i händerna på arbetar- och soldatdeputerades sovjet eller andra organ som direkt uttrycker folkets vilja är ett långvarigt arbete nödvändigt för att utveckla det proletära klassmedvetandet och att förena stads- och lantproletärerna mot småbourgeoisins vacklanden, tv endast ett sådant arbete kan garantera verkligt framåtskridande för hela det revolutionära folket;

2. för denna verksamhet behövs mångsidigt arbete inom arbetar och soldatdeputerades sovjeterna, en ökning av deras antal, konsolidering av deras styrka och sammansvetsning av vårt partis proletära internationalistiska grupper inom sovjeterna;

3. vi måste organisera våra socialdemokratiska styrkor mera effektivt så att vi skall kunna leda den revolutionära rörelsens nya väg under den revolutionära socialdemokratins fana.»

Detta är huvudsumman av vår politik. Hela småbourgeoisin vacklar nu och döljer sin vacklan med frasen om revolutionär demokrati och mot dessa vacklanden måste vi ställa den proletära linjen. Kontrarevolutionärerna önskar att omintetgöra den genom en förhastad aktion. Det är

vår uppgift att öka antalet sovjeter, att förstärka dem och att konsolidera sammanhållningen inom vårt parti.

Moskvakamraterna har till tredje punkten fogat kravet på kontroll. Denna kontroll är representerad av Tjcheidze, Steklov, Tsereteli och andra ledare för det småborgerliga blocket. Kontroll utan makt är en tom fras. Hur kan jag kontrollera England? För att kontrollera det måste man tillägna sig dess flotta. Jag förstår att den oskolade massan av arbetare och soldater naivt och omedvetet kan tro på kontroll men om man tillräckligt begrundar kontrollens fundamentala aspekter så förstår man att denna tro är en reträtt från klasskampens grundläggande principer. Vad är kontroll? Om jag skriver ett paper eller en resolution, så skriver de en motresolution. För att kontrollera måste man ha makt. Om detta är oförståeligt för det småborgerliga blockets breda massa, måste man ha tålamod att förklara det för den, men under inga omständigheter ljuga för dem. Men om jag fördunklar detta huvudvillkor för kontroll, då talar jag osanning och spelar kapitalisterna och imperialisterna i händerna. »Du får så gärna kontrollera mig, men jag kommer att ha kanonerna. Njut av din kontroll», säger de. De vet att man för närvarande inte kan avvisa folkets krav. Kontroll utan makt är en småborgerlig fras som hämmar den ryska revolutionens utvecklingsförlopp. Det är därför jag invänder mot moskvakamraternas tredje punkt.

Vad beträffar denna egendomliga sammanflätning av två statsmakter, när den provisoriska regeringen, som saknar makt, kanoner, soldater och den beväpnade folkmassan stödjer sig på sovjeterna, vilka tills vidare litar på löften och i sin politik stödjer dessa löften, så om ni vill spela med i detta spel är ni dömda att misslyckas. Vår uppgift är att hålla oss utanför detta spel. Vi skall fortsätta vårt arbete med att förklara för proletariatet hela denna politiks ohållbarhet och varje steg av det verkliga livet kommer att visa riktigheten av vår ståndpunkt. Vi är nu i minoritet, massorna tror ännu inte på oss. Vi kan vänta, de kommer att övergå till vår sida när regeringen visar sitt ansikte. Regeringens vacklanden kan stöta bort dem och de kommer att svänga över till vår Silda; och då, i betraktande av styrkeförhållandet, skall vi säga: vår tid har kommit.

Nu övergår jag till frågan om kriget som faktiskt förenade oss när vi uppträdde mot krigslånet, inställningen till den frågan visade omedelbart och tydligt hur de politiska krafterna delar. Som Retj skrev, alla utom Jedinstvo, vacklar, hela den småborgerliga massan är för lånet – med reservationer. Kapitalisterna gör en sur min, stoppar resolutionen i fickan med ett leende och säger: Ni kan tala, men det är i alla fall vi som kommer att handla.» Alla de som nu röstar för krigslån kallas i hela världen för socialchauvinister.

Jag övergår nu direkt till att läsa resolutionen om kriget. Den är i tre delar: 1) karakteristik av kriget från synvinkeln av dess klassinnehåll; 2) massornas revolutionära försvarsvänlighet, som man inte kan finna i något annat land; 3) hur man bör sluta kriget.

Många av oss, jag själv inberäknad, har haft tillfälle att tala inför folket, särskilt inför soldaterna, och det förefaller mig att när allting förklarats för dem från klassynpunkten, så är det en sak i vår ståndpunkt som är synnerligen oklar för dem, nämligen, på vilket sätt vi ämnar avsluta kriget, på vilket sätt vi anser det möjligt att stoppa det. Massorna befinner sig i en labyrinth av missförstånd, de förstår inte alls vår ståndpunkt och därför måste vi här uttrycka oss med största klarhet.

(Läser resolutionsförslaget om kriget)

»Det nutida kriget är från båda de krigförande maktgruppernas sida ett imperialistiskt krig, dvs. det förs av kapitalisterna för världsdominans, för delning av kapitalisternas byten, för

vinstgivande marknader åt finanskapitalet (bankkapitalet) och för att underkuva svaga nationer.

Övergången av statsmakten i Ryssland från Nikolaus II till Gutjkovs, Lvovs med fleras regering, till godsägarnas och kapitalisternas regering, har inte förändrat och kunde inte förändra krigets klasskaraktär och innebörd vad Ryssland beträffar.

Detta faktum att den nya regeringen för samma imperialistiska krig, dvs. ett aggressivt erövringskrig, visade sig särskilt åskådligt när regeringen inte bara underlät att publicera de hemliga fördragen mellan extsar Nikolaus II och de kapitalistiska regeringarna i England, Frankrike osv., utan också formellt bekräftade dessa fördrag. Detta gjordes utan att rådfråga folkets vilja och i klart syfte att lura det, ty det är allmänt bekant att dessa hemliga fördrag, som slutits av extsaren, är skändliga rövarfördrag som ger de ryska kapitalisterna fria händer att plundra Kina, Persien, Turkiet, Österrike osv.

Ett proletärt parti som inte helt vill bryta med internationalismen, dvs. med den broderliga solidariteten mellan arbetarna i alla länder under deras kamp mot kapitalets ok, kan därför på inga villkor stödja vare sig det nuvarande kriget, den nuvarande regeringen eller dess krigslån, sak samma i vilka glänsande ordalag man än beskriver ifrågavarande lån.

Något förtroende förtjänar ej heller den nuvarande regeringens löfte att avstå från annexioner, dvs. erövringar av främmande länder eller tvångsmässigt kvarhållande av någon nation inom Rysslands gränser. Ty, för det första, kapitalisterna, som är sammanbundna genom tusentals trådar med det ryska och det engelsk-franska bankkapitalet och inriktade på att försvara kapitalets intressen, kan inte avstå från annexioner i detta krig utan att upphöra med att vara kapitalister, utan att avstå från profitera av de miljarder som investerats i lån, koncessioner, krigsindustrier osv. För det andra, den nya regeringen, som tagit avstånd från annexioner för att vilseleda folket, deklarerade genom Miljukov den 9 april 1917 i Moskva att den inte avstår från annexioner. För det tredje, som avslöjades av Delo Naroda, en tidning i vilken minister Kerenskij medarbetar, har Miljukov inte ens skickat sin förklaring om avståndstagande från annexioner till andra länder.

För att varna folket mot kapitalisternas tomma löften, förklarar konferensen därför att man måste göra en klar skillnad mellan avståndstagande från annexioner i ord och ett avståndstagande från annexioner i handling, dvs. omedelbar publicering av alla de hemliga rövarfördragen, av alla utrikespolitiska urkunder och omedelbart gripa sig an med att fullständigt befria alla folk som är förtryckta, med våld hålls bundna till Ryssland eller hålls i beroende ställning av kapitalistklassen, vilken fortsätter extsar Nikolaus II:s politik som är en skamfläck för vår nation.»

Den andra hälften av detta resolutionsavsnitt handlar om löften som regeringen har givit. För en marxist är måhända denna del överflödig, men för folket är den viktig. Det är därför vi måste ange skälen till varför vi inte tror på dessa löften, varför vi inte får lita på regeringen. Den nuvarande regeringens löften att avstå från den imperialistiska politiken förtjänar inget förtroende. Vår linje här bör inte vara att vi av regeringen kräver fördragens publicering. Det skulle vara en illusion. Att kräva detta av en kapitalistisk regering skulle vara detsamma som att fordra ett avslöjande av kommersiella bedrägerier. När vi säger att vi måste ta avstånd ifrån annexioner och skadestånd, bör vi ange hur detta skall gå till; och om man frågar oss vem som kan göra det, skall vårt svar bli att detta steg till själva sin natur är ett revolutionärt sådant, ett steg som bara det revolutionära proletariatet kan ta. I annat fall kommer det att bli endast tomma löften och önsknings, använda av kapitalisterna för att hålla folket i ledband.

(Fortsätter läsningen av resolutionsförslaget)

»Den s. k. revolutionära försvarsvänlighet som i Ryssland nu har genomträngt nästan alla narodnistiska partier (folksocialisterna, trudovikerna, socialistrevolutionärerna) och de mensjevikiska socialdemokraternas opportunistiska parti (Organisationskommittén, Tjcheidze, Tsereteli o. a.), men också majoriteten av de partilösa revolutionärerna, återspeglar, i fråga om klassinnebörden, småbourgeoisins, småägarnas och de förmögna böndernas intressen och synpunkt, vilka, liksom kapitalisterna, förtjänar på förtrycket av svaga folk. Å andra sidan är det ett resultat av bedrägeriet mot folkmassorna av kapitalisterna som inte publicerar de hemliga fördragen utan begränsar sig till löften och frasmakeri.

Man måste notera att den stora massan av 'revolutionära försvarsvänner' är godtrogna, dvs. de är *i realiteten* mot annexioner, erövringar och förtryck av svaga folk, de arbetar *i realiteten* för en demokratisk, icke-våldsfred mellan alla de krigförande länderna. Detta måste man erkänna av det skälet att stads- och lantproletärernas och halvproletärernas klassläge (dvs. för de människor som förtjänar sitt uppehälle helt eller delvis genom att sälja sin arbetskraft till kapitalisterna) gör dessa klasser ointresserade av kapitalistiska profiter.

Därför – under erkännande av att några eftergifter åt den 'revolutionära försvarsvänligheten' är absolut otillåtliga och faktiskt betyder en fullständig brytning med internationalism och socialism – förklarar konferensen samtidigt att vårt parti kommer att förkunna avståndstagande från våld överhuvudtaget så länge som de ryska kapitalisterna och deras provisoriska regering bara inskränker sig till hotelser om våld mot folket (t. ex. Gutikovs sorgligt beryktade påbud som hotar soldaterna med bestraffning för egenmäktig omplacering av överordnade), så länge som kapitalisterna inte har börjat bruka våld mot arbetar-, soldat-, bonde-, daglönarbetar- och andra deputerades sovjeter, vilka organiserar sig fritt och fritt väljer och avsätter alla offentliga myndigheter. Vårt parti kommer att kämpa mot den 'revolutionära försvarsvänlighetens' djupa och ödesdigra villfarelse uteslutande genom kamratligt övertygande, genom att klargöra den sanningen att de breda massornas omedvetet förtroendefulla inställning till regeringen av kapitalister, vilka är fredens och socialismens värsta fiender, i våra dagars Ryssland är huvudhindret för ett snabbt slut på kriget.»

En del av småbourgeoisin har ett intresse av denna kapitalisternas politik – därom finns inget tvivel. Därför skulle det vara fel av det proletära partiet att nu hoppas på intressegemenskap med bönderna. Vi kämpar för att bönderna skall övergå till vår sida, men de står i viss mån medvetet på kapitalisternas sida.

Det är inte det minsta tvivel om att proletariatet och halvproletariatet som klass inte är intresserade i kriget. De är påverkade av tradition och bedrägeri. De saknar ännu politisk erfarenhet. Härav vår uppgift att tålmodigt förklara. Vi gör inte de minsta principiella eftergifter åt dem men vi får inte betrakta dem som socialchauvinister. Denna befolkningsgrupp har aldrig varit socialistisk och har aldrig haft det minsta begrepp om socialism, den har blott helt nyligen vaknat till politiskt liv. Men dess klassmedvetande växer och breddas med utomordentlig snabbhet. Vi måste kunna klargöra våra synpunkter för denna befolkningsgrupp, och det är nu den svåraste uppgiften av alla, i synnerhet för ett parti som bara igår arbetade illegalt.

Somliga kan fråga: har vi inte gått ifrån våra egna principer? Vi förordade ju det imperialistiska krigets förvandling till ett inbördeskrig och nu säger vi emot oss själva. Men det första inbördeskriget i Ryssland har avslutats, vi övergår nu till det andra kriget – kriget mellan imperialismen och det beväpnade folket. Under denna övergångsperiod, så länge som den väpnade makten är i soldaternas händer, så länge som Miljukov och Gutjkov ännu inte tillgripit våld, förvandlas detta inbördeskrig för oss till fredlig, långvarig och tålmodig klasspropaganda. Att tala om inbördeskrig innan folk insett dess nödvändighet, det är

otvivelaktigt att nedsjunga till blanquism. Vi är för inbördeskrig, men bara då, när det leds av en politiskt medveten klass. Man kan störta den som av folket är känd som förtryckare. Det finns inga förtryckare i Ryssland för närvarande; det är soldaterna och inte kapitalisterna som nu har kanonerna och gevären; kapitalisterna får nu vad de önskar inte med våld utan med bedrägeri, och skrika om våld får man inte. Man måste kunna hävda marxismens ståndpunkt som säger att denna förvandling av det imperialistiska kriget till ett inbördeskrig bygger på objektiva betingelser och inte på subjektiva. För närvarande drar vi tillbaka denna paroll, men bara för närvarande. Det är soldaterna och arbetarna som har vapnen nu och inte kapitalisterna. Så länge som regeringen inte har börjat krig, förblir vår propaganda fredlig.

Regeringen skulle gärna vilja se oss ta det första oförsiktiga steget i riktning mot en revolutionär aktion, eftersom det skulle vara till dess fördel. Den är förbittrad därför att vårt parti fört fram parollen om fredliga demonstrationer. Vi får inte avstå ett jota av våra principer till småbourgeoisin, som för närvarande avvaktar. Det proletära partiet skulle göra ett farligt misstag ifall det baserade sin taktik på subjektiva önsknings där organisation är nödvändig. Vi kan inte säga att majoriteten är med oss; vad vi behöver i den nuvarande situationen är försiktighet, försiktighet och försiktighet. Att basera den proletära taktiken på subjektiva önsknings innebär att döma den till undergång.

Den tredje punkten har att göra med frågan om hur man skall avsluta kriget. Marxisternas synpunkt är välkänd, men svårigheten är hur man skall föra ut den till massorna i klarast möjliga form. Vi är inga pacifister och kan inte tillbakavisa ett revolutionärt krig. På vilket sätt skiljer sig ett revolutionärt krig från ett kapitalistiskt krig? Det är framför allt en klasskillnad: vilken klass är intresserad i kriget och vilken politik för den intresserade klassen i detta krig? När vi vänder oss till massorna måste vi ge konkreta svar på deras frågor. Den första frågan är således: hur kan man skilja ett revolutionärt krig från ett kapitalistiskt? Gemene man förstår inte skillnaden, nämligen att det här handlar om ett särskiljande av klasser. Vi bör inte bara teoretiskt säga, utan vi bör praktiskt visa att vi skall föra ett verkligt revolutionärt krig bara när proletariatet är vid makten. Jag tror att vi genom att ställa frågan på det sättet ger det åskådligaste svaret på frågan om vad det är för slags krig och vem som för det.

Pravda har publicerat förslaget till en appell till soldaterna i alla de krigförande länderna. Vi har fått informationer om att förbrödring äger rum vid fronten men denna förbrödring är än så länge till hälften spontan. Vad den saknar är en klar politisk idé. Soldaterna har instinktivt känt att man måste handla nedifrån. Dessa revolutionärt stämda människors klassinstinkt har sagt dem att denna väg är den enda riktiga vägen. För en revolution är emellertid detta otillräckligt. Vi vill ge ett klart politiskt svar. För att kriget skall kunna avslutas, måste statsmakten övergå till den revolutionära klassen. Jag föreslår att en appell till soldaterna i alla krigförande länder sammanställs i namn av konferensen och att man publicerar den på alla de vederbörande språken. Om vi i stället för alla dessa gängse fraser om fredskonferenser, på vilka hälften av medlemmarna är hemliga eller öppna agenter för de imperialistiska regeringarna, skickade ut denna appell, så skulle vi tusen gånger snabbare uppnå vårt syfte än med alla dessa fredskonferenser. Vi vill inte ha något att göra med de tyska plechanovarna. När vi åkte genom Tyskland försökte dessa hrr socialchauvinister, de tyska plechanovarna, att gå in i vår vagn, men vi sade till dem att vi inte skulle tillåta en enda en av dem att gå in, och om någon av dem gjorde det, så skulle de inte slippa ut igen utan en stor skandal. Hade en man som Karl Liebknecht tillåtits att besöka oss så skulle vi ha samtalat med honom. När vi utger vår appell till det arbetande folket i alla länder och ger ett svar på frågan om hur kriget bör avslutas, och när soldaterna läser vårt svar som visar en politisk väg ut ur kriget, då skulle förbrödringen ta ett gigantiskt steg framåt. Detta måste göras för att resa förbrödringen från

nivån av instinktiv fasa inför kriget och att den skall utvecklas till en klar politisk förståelse av hur man skall komma ut ur det.

Jag övergår nu till den tredje frågan, nämligen till en analys av den aktuella situationen med hänsyn till den internationella arbetarrörelsens läge och den internationella kapitalismens tillstånd. Från marxismens synpunkt är det orimligt att begränsa sig till läget i bara ett land under en diskussion av imperialismen, eftersom de kapitalistiska länderna är så tätt förbundna med varandra. Nu, under kriget, har dessa band blivit omätligt starkare. Hela mänskligheten har kastats in i en tilltrasslad blodig härva från vilken ingen nation kan frigöra sig var för sig. Fastän det finns mer eller mindre utvecklade länder, har detta krig bundit dem alla tillsammans med så många trådar att bara ett enda lands frigörelse från denna härva ter sig omöjlig och orimlig.

Vi är alla ense att makten måste utövas av arbetar- och soldatdeputerades sovjeter. Men vad kan och bör de göra ifall makten övergår till dem, dvs. ifall makten är i händerna på proletärerna och halvproletärerna? Det är en komplicerad och svår situation. Även om vi talar om maktens övergång, så uppstår här en fara som har spelat en stor roll i tidigare revolutioner också, nämligen faran av att den revolutionära klassen inte vet vad den skall göra med statsmakten när den har vunnit den. Revolutionernas historia ger oss exempel på revolutioner som misslyckats av just den orsaken. Arbetar- och soldatdeputerades sovjeter, som nu täcker hela Ryssland med sitt nätverk, står för närvarande i centrum för hela revolutionen; jag tycker emellertid att vi otillräckligt har förstått och studerat dem. Om de skulle överta makten, så skulle det inte längre bli en stat i ordets vanliga mening. Världen har inte sett någon sådan statsmakt i verksamhet under någon längre tid, men arbetarrörelsen i hela världen har närmat sig den. Detta blir nämligen en stat av Pariskommunens typ. En sådan makt är diktatur, dvs. den vilar inte på lag, inte på majoritetens formella vilja, utan på direkt, öppet våld. Våldet är maktens verktyg. På vilket sätt kommer sovjeterna att bruka denna makt? Kommer de att återvända till det gamla styrelsesättet genom polismetoder, kommer de att styra genom de gamla maktorganen? Enligt min mening kan de inte göra det. I varje fall kommer de att ställas inför den omedelbara uppgiften att skapa en icke borgerlig stat. Bland bolsjevikerna har jag jämfört denna stat med Pariskommunen i den meningen att den senare förstörde de gamla administrativa organen och ersatte dem med helt nya sådana som var arbetarnas direkta och omedelbara organ. Man anklagar mig för att jag nu har använt ett ord som kapitalisterna fruktar mest av alla, eftersom de har börjat kommentera det som en önskan om att omedelbart införa socialismen. Jag har emellertid brukat det endast i meningen av de gamla organens ersättande med nya, proletära sådana. Marx såg häri det största framsteget för hela den världsproletära rörelsen. Frågan om proletariatets sociala uppgifter har för oss en oerhört stor praktisk betydelse, å ena sidan därför att vi nu är förknippade med alla andra länder och det går inte att komma ur denna härva: antingen kommer proletariatet att bryta sig löst som en helhet eller kommer det att strypas; å andra sidan är arbetar- och soldatdeputerades sovjeter ett faktum. Ingen tvivlar på att de täcker hela Ryssland, att de är en statsmakt och att det inte kan vara någon annan makt. Om det är så, måste vi utforma en klar ide om hur de skall kunna bruka denna makt. Man säger att det är samma typ av makt som i Frankrike eller Amerika, men det finns ingenting liknande där, en sådan direkt makt finns inte där.

Resolutionen om det rådande läget är i tre delar. I första delen karakteriseras det objektiva läge som det imperialistiska kriget skapat, den position i vilken världskapitalismen har hamnat; den andra handlar om villkoren för den internationella proletära rörelsen; den tredje handlar om den ryska arbetarklassens uppgifter när makten övergår i dess händer. I första delen har jag formulerat den slutsatsen att kapitalismen under kriget har utvecklats ännu mera än före kriget. Den har redan övertagit hela produktionsområden. För 27 år sedan, 1891, när tyskarna antog sitt Erfurtprogram, sade Engels att man nu inte längre kunde definiera

kapitalismen som ett produktionssystem utan planering. Detta är nu föråldrat; om truster finns, så saknas inte längre planering. I synnerhet under 1900-talet har kapitalismens utveckling tagit gigantiska steg framåt och kriget har gjort mer än det som gjorts under 25 år. Statskontrollen av industrin har gått framåt inte bara i Tyskland utan också i England. Från monopol i allmänhet har man övergått till statsmonopol. Det objektiva sakläget har visat att kriget har trappat upp kapitalismens utveckling och att den har gått framåt från kapitalism till imperialism, från monopol till statskontroll. Allt detta har bringat den socialistiska revolutionen närmare och har skapat de objektiva förutsättningarna för den. Således har den socialistiska revolutionen bringats närmare som ett resultat av kriget.

Före kriget åtnjöt England en större grad av frihet än något annat land i världen, vilket politiker av kadetpartiets typ alltid påpekar. Där var frihet, därför att ingen revolutionär rörelse fanns. Kriget medförde en omedelbar ändring. I ett land där under årtionden inget försök gjorts att inkräkta på den socialistiska pressens frihet etablerades omedelbart en typisk tsaristisk censur och alla fångelser överfylldes med socialister. Linder sekler hade kapitalisterna där lärt sig att styra folket utan att bruka våld, och om de har tillgripit våld betyder det att de känner att den revolutionära rörelsen växer, att de inte kan göra annorlunda. När vi sade att Liebknecht representerade massorna, trots att han var ensam mot hundra tyska plechanovar, sade man till oss att detta var en utopi, en illusion. Dock har den, som om blott en enda gång besökt arbetarmöten utomlands, sett att massornas sympati för Liebknecht är ett otvivelaktigt faktum. Hans bittraste fiender måste manövrera inför massorna och om de inte låtsas vara hans anhängare, så har i varje fall ingen vågat uppträda emot honom. Nu har sakerna gått ännu längre. Vi har nu massstrejker, vi har förbrödning vid fronten. Att komma med förutsägelser i det här avseendet skulle vara ett stort misstag, men vi kan inte komma ifrån det faktum att sympatin för Internationalen växer, att en revolutionär jäsning har börjat i den tyska armén. Det är likväl ett faktum som visar att revolutionen i Tyskland mognar.

Vilka är då det revolutionära proletariats uppgifter? Huvudbristen och huvudfelet i alla resonemang av socialisterna är att denna fråga ställs alltför allmänt, som en fråga om övergång till socialismen. Vad vi bör tala om är emellertid konkreta mått och steg. Somliga av dem har mognat, andra ännu inte. Vi är nu i ett övergångsskede. Vi har klart fört fram former som är olika den borgerliga statens former. Arbetar- och soldatdeputerades sovjeterna är en statsform som inte existerar och aldrig har existerat i något land. Denna form representerar de första stegen till socialismen och är oundviklig i början av det socialistiska samhället. Detta faktum är avgörande. Den ryska revolutionen har skapat sovjeterna. Inget borgerligt land i världen har eller kan ha sådana statsinstitutioner. Ingen socialistisk revolution kan verka effektivt med någon annan statsmakt än denna. Arbetar- och soldatdeputerades sovjeterna måste ta makten inte för att upprätta en vanlig borgerlig republik eller för omedelbar övergång till socialismen. Så får det inte vara. Vad är då syftet? Sovjeterna måste ta makten för att ta de första konkreta stegen till denna övergång, steg som kan och måste tas. Frukten är huvudfienden i detta hänseende. Massorna måste spurras till att ta dessa steg omedelbart, i annat fall kommer sovjeternas makt att bli meningslös och kommer inte att ge folket någonting.

Jag skall nu försöka ge svar på frågan om vilka konkreta steg vi kan föreslå folket utan att komma i motsättning till våra marxistiska övertygelser.

Varför önskar vi att makten skall övergå till arbetar- och soldatdeputerades sovjeterna?

Den första åtgärd som sovjeterna måste vidta är nationaliseringen av jorden. Alla människor talar om nationalisering. Somliga säger att det är en synnerligen utopisk åtgärd; det oaktat kommer alla att acceptera den just därför att jordäganderätten i Ryssland är så komplicerad att

den enda utvägen är att avlägsna alla gränslinjer som delar jorden och göra den till statsegendom. Privat äganderätt till jord måste avskaffas. Det är uppgiften som vi står inför, eftersom majoriteten av folket är för den. För att verkställa den behöver vi sovjeterna. Denna åtgärd kan inte genomföras med hjälp av de gamla statstjänstemännen.

Den andra åtgärden. Vi kan inte vara för att »införa» socialismen – detta skulle vara höjden av absurditet. Vi måste förkunna socialismen. Majoriteten av befolkningen i Ryssland är bönder, småbönder, som inte kan ha en ide om socialismen. Men vilka invändningar kan de ha mot att en bank etableras i varje by så att de skall kunna förbättra sitt jordbruk. De kan ingenting säga mot detta. Vi måste framföra sådana praktiska åtgärder till bönderna i vår propaganda och få bönderna att inse att de är nödvändiga.

En helt annan sak är det med sockersyndikatet. Det är ett faktum. Här måste vårt förslag vara direkt och praktiskt: sådana redan fullt utvecklade syndikat måste övertas av staten. Om sovjeterna vill ta makten, så är det blott för sådana syften. Det finns inget annat skäl varför de skulle ta makten. Alternativet är: antingen utvecklar sig sovjeterna vidare eller dör de en ärelös död, som det var i Pariskommunens fall. Om det är en borgerlig republik som behövs, så kan det mycket väl lämnas till kadeterna.

Jag slutar med syftning på ett tal som gjorde ett synnerligen starkt intryck på mig. Jag hörde en kolgruvearbetare hålla ett beaktansvärt tal. Utan att använda ett enda bokmässigt ord, berättade han för oss hur de hade gjort revolutionen. Dessa gruvarbetare intresserade sig inte för frågan om de skulle ha en president eller inte. De bemäktigade sig gruvan, och den viktigaste frågan för dem var att hålla linorna intakta så att produktionen inte skulle töras. Sedan kom frågan om bröd, som det var ont om, och gruvarbetarna kom också överens om en metod att förskaffa sig det. Detta är ett verkligt program för revolutionen som inte hämtats från böcker. Detta är en verklig erövring av makten på ort och ställe.

Ingenstans är bourgeoisin så väletablerad som i Petrograd. Här har kapitalisterna makten i sina händer. Men över hela landet vidtar bönderna rent praktiska åtgärder utan att fullfölja några socialistiska uppgifter. Jag tror att bara detta program för den revolutionära rörelsen visar på den sanna vägen för revolutionen. Vi är för att man börjar dessa åtgärder med den största varsamhet och försiktighet. Men det är bara dessa mått och steg man måste vidta; vi måste gå framåt blott i denna riktning. Det finns ingen annan utväg. Om ej detta görs, kommer sovjeterna att bli upplösta och kommer att dö en ärelös död. Men om det revolutionära proletariatet verkligen skulle få makten, så är det bara för att gå framåt. Och att gå framåt betyder att ta konkreta steg för att få oss ut ur kriget – ord allena kommer inte att göra det. Dessa åtgärders fullständiga framgång är endast möjlig genom världsrevolution, om revolutionen gör slut på kriget, om arbetarna i alla länder stödjer revolutionen. Att ta makten är därför den enda konkreta åtgärden och den enda utvägen.

Publicerat ffg. 1921 i N. Lenin (V. Uljanov), *Skrifter*, b. XIV, del 2 sid. 342-358

V. I. Lenin, *Samlade verk*, 5:e ry. uppl., b. 31,

3. Slutord i debatten om det rådande läget den 24 april (7 maj)

Kamrat Kamenev var kvick att ta fasta på talet om äventyrspolitik. Jag skall dröja vid detta. Kamrat Kamenev är övertygad om och påstår att vi visade vacklan genom att tala mot parollen »Ned med den provisoriska regeringen». Jag är ense med honom: det har naturligtvis förekommit vacklandes från den revolutionära politikens linje och dessa vacklandes måste man undvika. Jag tror att våra meningsskiljaktigheter med kamrat Kamenev inte är särskilt stora därför att han, genom att vara ense med oss, har ändrat sin ståndpunkt. Vad bestod vår

äventyrspolitik i? Det var ett försök att tillgripa våldsamma åtgärder. Vi visste inte i vilken utsträckning massorna hade svängt till vår sida under detta oroliga ögonblick. Om det hade varit en stark svängning skulle det ha varit en annan fråga. Vi gav en paroll för fredliga demonstrationer, men några kamrater från Petrogradkommittén gav en annan. Vi annullerade den, men det var alltför sent att avhålla massorna från att följa Petrogradkommitténs paroll. Vi säger att parollen »Ned med den provisoriska regeringen» är en äventyrlig paroll, att regeringen inte kan störtas nu. Det är därför vi har framfört parollen för fredliga demonstrationer. Vi önskade bara företa en fredlig rekognoscering av fiendens krafter; vi önskade inte gå till strid. Men Petrogradkommittén höll en aning mera till vänster, vilket i det här fallet naturligtvis är ett mycket allvarligt brott. Vår organisationsapparat visade sig vara svag – våra beslut genomförs inte av alla. Samtidigt med den riktiga parollen »Leve arbetar- och soldatdeputerades sovjeterna!» gavs den oriktiga parollen »Ned med den provisoriska regeringen». Att vid tiden för aktion »gå en smula mer till vänster» var fel. Vi betraktar det som ett mycket allvarligt brott, som desorganisation. Hade vi medvetet tillåtit en sådan handling, skulle vi inte kvarstått i centralkommittén för en minut. Detta hände på grund av svagheten i vår organisationsapparat. Ja, det fanns brister i vår organisation. Vi har ställt frågan om att förbättra vår organisation.

Mensjevikererna & Co. bearbetar ordet »äventyrspolitik» så hårt som de kan, men de har ju faktiskt varken organisation eller någon linje. Vi har både organisation och politisk linje.

I det ögonblick bourgeoisin mobiliserade alla sina krafter, gömde sig centrum, men vi organiserade en fredlig demonstration. Vi var de enda som hade en politisk linje. Gjorde vi misstag? Ja, det gjorde vi. Blott den som ingenting gör felar aldrig. Men att organisera sig bra – det är en svår sak.

Nu om kontroll.

Vi går tillsammans med kamrat Kamenev, utom i frågan om kontrollen. Han ser kontroll som en politisk handling. Men subjektivt förstår han detta ord bättre än Tjcheidze och andra. Vi vill inte acceptera kontroll. Man säger oss att vi har isolerat oss, att vi har yttrat en massa förskräckliga ord om kommunism, att vi har skrämt slag på bourgeoisin ... Må vara! Men det var inte detta som isolerade oss. Det var frågan om krigslånet som förorsakade vår isolering. Det var i denna fråga som vi fann oss vara i minoritet. Ja, vi är i minoritet. Nå, vad är det med det? Att vara socialist under en tid då chauvinism är sista skriket innebär att vara i minoritet. Att vara i majoritet innebär att vara chauvinist. Bonden tillsammans med Miljukov slår nu socialismen med hjälp av lånet. Bonden följer Miljukov och Gutjkov. Detta är ett faktum. Böndernas borgerligt demokratiska diktatur är en gammal formel.

Om vi önskar dra bönderna till revolutionen, måste vi hålla proletariatet skilt från dem i ett separat proletärt parti, emedan bönderna är chauvinistiska. Att dra till sig bonden nu betyder att ge sig åt Miljukovs nåd.

Den provisoriska regeringen måste störtas, men inte nu och inte på det vanliga sättet. Vi är ense med kamrat Kamenev. Men vi måste förklara. Det är detta ord som kamrat Kamenev har satt sig på. Icke dess mindre, detta är den enda sak som vi kan göra.

Kamrat Rykov säger att socialismen måste komma från andra länder med en mer utvecklad industri. Men det är inte så. Ingen kan säga vem som skall börja och vem som skall sluta den. Det är inte marxism utan en parodi på marxism.

Marx sade att Frankrike kommer att börja och att Tyskland kommer att avsluta den. Men det ryska proletariatet har uppnått mer än någon annan.

Om vi hade sagt: »Ingen tsar, men proletarietets diktatur», nåväl, det skulle ha inneburit att förbigå småbourgeoisin. Men vad vi säger är: hjälp revolutionen genom sovjeterna. Vi får inte förfalla till reformism. Vi kämpar för att vinna, inte för att förlora. I nödfall räknar vi med partiell framgång. Även om vi lider nederlag skall vi vinna partiell framgång. Vi kommer att få reformer. Reformerna är ett hjälpmedel för klasskampen.

Vidare säger kamrat Rykov att det inte finns någon övergångsperiod mellan kapitalismen och socialismen. Det är inte så. Det är en brytning med marxismen.

Den linje som vi har skisserat är riktig, och i framtiden kommer vi att vidta alla åtgärder för att uppnå en sådan organisation inom vilken det inte skall finnas några Petrogradkommittémän som är ohörsamma mot centralkommittén. Vi växer, och det är såsom det skall vara med ett verkligt parti.

Publicerat ffg. 1921 i N. Lenin (V. Uljanov), *Skrifter*, b. XIV, del 2

V. I. Lenin, *Samlade verk*, 5:e ry. uppl., b. 31, sid. 361-363

4. Tal till försvar för resolutionen om kriget den 27 april (10 maj)

Protokoll

Kamrater, det ursprungliga resolutionsförslaget om kriget läste jag upp vid stadskonferensen. På grund av krisen, som i Petrograd absorberade alla kamraternas uppmärksamhet och energi, lyckades vi inte att förbättra detta förslag. Men igår och idag har kommissionen arbetat framgångsrikt och förslaget har ändrats, starkt förkortats och, enligt vår mening, förbättrats.

Jag vill säga några ord om denna resolutions konstruktion. Den består av tre delar. Den första delen ägnas åt en klassanalys av kriget; den innehåller också vår principiella inställning som förklarar varför vårt parti varnar för att hysa något förtroende till löftena av den provisoriska regeringen, likaså mot något som helst stöd åt denna regering. Resolutionens andra del ägnas frågan om den revolutionära försvarsvänligheten som en extremt bred massrörelse vilken nu mot oss har förenat den överväldigande majoriteten av folket. Vår uppgift är att definiera denna revolutionära försvarsvänlighets klassinnehåll, dess innersta natur, det faktiska styrkeförhållandet och hur vi bör kämpa mot denna strömning. Tredje delen av resolutionen berör frågan om hur man bör få slut på kriget. Denna praktiska fråga, som är av största vikt för partiet, krävde ett utförligt svar. Vi anser att vi har lyckats ge ett tillfredsställande svar på denna fråga. Artiklarna i *Pravda* och talrika artiklar om kriget i landsortstidningarna (de senare når oss mycket oregelbundet på grund av postväsendets desorganisation och att vi måste utnyttja varje lägligt tillfälle att få tag i dem för centralkommitténs räkning) visar oss negativ hållning till kriget och krigslånet. Jag tror att röstningen mot krigslånet avgjorde frågan om den negativa inställningen till den revolutionära försvarsvänligheten. Jag har inte möjlighet att uppehålla mig utförligare vid detta.

»Det nutida kriget är från båda de krigförande maktgruppernas sida ett imperialistiskt krig, dvs. det förs av kapitalisterna för delning av profiterna genom världsdominans, för marknader åt finanskapitalet (bankkapitalet), för att underkuva svaga nationer osv.»

Den grundläggande och primära tesen är frågan om krigets innehåll, en fråga av allmän och politisk karaktär, en tvistefråga som kapitalisterna och socialchauvinisterna omsorgsfullt kringgår. Därför måste vi ställa den på första plats och göra tillägget:

»Varje dag av kriget berikar finans- och industribourgeoisin och ruinerar och undergräver proletarietets och böndernas krafter i alla de krigförande, såväl som i de neutrala länderna. I

Ryssland medför dessutom krigets förlängande en mycket stor fara för revolutionens landvinningar och dess fortsatta utveckling. Övergången av statsmakten i Ryssland till den provisoriska regeringen, till godsägarnas och kapitalisternas regering, har inte förändrat och kunde inte förändra krigets karaktär och innebörd vad Ryssland beträffar.»

De ord som jag nu läst upp för er är av stor betydelse i hela vår propaganda och agitation. Har krigets klasskaraktär förändrats nu? Kan den förändras? Vårt svar är baserat på det faktum att makten har övergått till godsägarna och kapitalisterna, samma regering som har förberett detta krig. Vidare övergår vi till ett av de fakta som mest åskådligt visar krigets karaktär. Klasskaraktären som den uttrycks i hela den politik som förts under årtionden av bestämda klasser är en sak, krigets åskådliga klasskaraktär en annan.

»Detta faktum visade sig särskilt åskådligt i det att den nya regeringen inte bara underlät att publicera de hemliga fördragen mellan tsar Nikolaus II och de kapitalistiska regeringarna i England, Frankrike osv., utan även formellt och utan att rådfråga folket bekräftade dessa hemliga fördrag, vilka ger de ryska kapitalisterna fria händer att plundra Kina, Persien, Turkiet, Österrike osv. Genom hemlighållandet av dessa fördrag förs det ryska folket bekom ljust angående krigets verkliga karaktär.»

Alltså, jag understryker än en gång att vi fäster uppmärksamheten på den särskilt åskådliga bekräftelsen av krigets karaktär. Även om det inte fanns några fördrag alls, skulle krigets karaktär vara densamma, emedan grupper av kapitalister mycket ofta kan komma till en överenskommelse utan några fördrag. Men fördragen existerar, deras innebörd är särskilt uppenbar. För att samordna agitatorernas och propagandisternas arbete ansåg vi det speciellt viktigt att understryka detta faktum, och så har vi gjort en speciell punkt om det. Folkets uppmärksamhet är och bör vara riktad på detta faktum, desto mera som fördragen slöts av tsaren, som har störtats. Folket måste göras uppmärksam på att de nuvarande regeringarna för kriget på basis av fördrag som slöts mellan de gamla regeringarna. Här tror jag att motsättningarna mellan kapitalisternas intressen och folkets vilja framträder mest slående, och det är agitatorernas uppgift att avslöja dessa motsättningar, att rikta folkets uppmärksamhet på dem, att sträva efter att förklara dem för massorna genom att appellera till deras klassmedvetande. Dessa fördrags innehåll lämnar inget rum för tvivel att de lovar enorma profiter för kapitalisterna genom utplundring av andra länder. Det är därför de alltid hålls hemliga i alla länder. Det finns inte en republik i världen som skulle föra en öppen utrikespolitik. Så länge det kapitalistiska systemet existerar kan man inte förvänta att kapitalisterna öppnar sina huvudböcker. Så länge som det finns privat äganderätt till produktionsmedlen, så innesluter den privatägande av aktier samt finansiella operationer. Den nutida diplomatins hörnsten är finansiella operationer som innebär utplundring och underkuvande av svaga nationer. Detta är, tror vi, de fundamentala premisser på vilka hela bedömningen av kriget vilar. Utgående från dessa premisser drar vi slutsatsen:

»Ett proletärt parti som inte helt vill bryta med internationalismen, dvs. med den broderliga solidariteten mellan arbetarna i alla länder under deras kamp mot kapitalets ok, kan därför inte stödja vare sig det nuvarande kriget, den nuvarande regeringen eller dess krigslån.»

Detta är vår huvudsakliga och grundläggande slutsats som bestämmer hela vår taktik och skiljer oss från alla andra partier, hur socialistiska de än kallar sig. Denna tes, som är obestridlig för oss alla, förutbestämmer vår inställning till alla de övriga politiska partierna

Vidare berörs det omfattande bruk som vår regering gör av löften. Dessa löften är föremål för en långvarig kampanj av sovjeterna som har blivit förvirrade av löftena, och som också är prövande för folkets tålmod. Därför anser vi det nödvändigt att till vår rent objektiva analys av klassläget foga en analys av dessa löften, löften som i sig själva naturligtvis inte har någon

betydelse för en marxist, men som betyder en hel del för de breda massorna och för politiken ännu mera. Petrogradsovjeten förvirrades av dessa löften och har givit dem betydelse genom att lova sitt stöd för dem. Det är därför som vi till denna punkt fogar följande formulering:

»Något förtroende förtjänar ej den nuvarande regeringens löften att avstå från annexioner, dvs. erövringar av främmande länder, eller från tvångsmässigt kvarhållande av någon nation inom Rysslands gränser.»

Eftersom ordet »annexion» är utländsk, så ger vi det en exakt politisk definition, sådan som varken kadeterna eller de småborgerligt demokratiska partierna (narodnikerna och mensjevikerna) kan ge. Få ord har brukats så meningslöst och slarvigt.

»Ty, för det första, kapitalisterna, som är sammanbundna genom tusentals trådar med bankkapitalet, kan inte avstå från annexioner i detta krig utan att avstå från profiter av de miljarder som investerats i lån, koncessioner, krigsindustrier osv. För det andra, den nya regeringen, som tagit avstånd från annexioner för att vilseleda folket, deklarerade genom Miljukov den 9 april 1917 i Moskva att den inte avstår från annexioner, och sin politiks erövringskaraktär bekräftade den i noten av den 18 april samt genom förklaringen av densamma den 22 april.

För att varna folket mot kapitalisternas tomma löften, förklarar konferensen därför att man måste göra en klar skillnad mellan avståndstagande från annexioner i ord och ett avståndstagande från annexioner i handling, dvs. omedelbar publicering och annullering av alla de hemliga rövarfördragen och omedelbart erkännande av alla nationers rätt att genom fri röstning bestämma om de önskar vara oberoende stater eller ingå som en del i någon annan stat.»

Vi har funnit det nödvändigt att nämna detta, eftersom frågan om fred utan annexioner är huvudfrågan under alla dessa diskussioner om fredsvillkoren. Alla partier erkänner att freden kommer att bli alternativet och att fred med annexioner kommer att bli en oerhörd katastrof för alla länder. I ett land där det finns politisk frihet kan frågan om fred inte ställas inför folket på annat sätt än som en fred utan annexioner. Man tvingas därför uttala sig för fred utan annexioner, och det återstår bara att ljuga genom att fördunkla annexionsbegreppet eller kringgå denna fråga. Retj t. ex. skriker att Kurlands återbördande också är att avstå från annexioner. När jag talade inför arbetar- och soldatdeputerades sovjet gav mig en soldat en pappersremsa med följande fråga: »Vi måste slåss för att vinna tillbaka Kurland. Betyder måne Kurlands återvinnande att man är för annexioner?» Jag var tvungen att svara bekräftande. Vi är emot att Tyskland annekterar Kurland, men vi är också emot att Ryssland skulle hålla kvar Kurland med vapenmakt. Vår regering t. ex. har utgivit ett manifest som proklamerar Polens oavhängighet. Detta manifest, proppfullt med meningslösa fraser, förklarar att Polen måste befinna sig i en fri militärallians med Ryssland. Dessa tre ord innehåller hela sanningen. Det lilla Polen i en fri militärallians med det väldiga Ryssland innebär i själva verket Polens fullständiga militära förslavande. Polen kan tillerkännas politisk frihet men dess gränser kommer ändå att bestämmas av militäralliansen.

Ifall vi kommer att kämpa för att de ryska kapitalisterna bemäktigade sig de forna kurländska och polska territorierna, då har de tyska kapitalisterna rätten att utplundra Kurland. De kan argumentera på det här sättet: vi plundrade Polen tillsammans. Vad slutet av 1700-talet, när vi började slita Polen i stycken, var Preussen ett mycket litet och svagt land medan Ryssland däremot var en jätte och därför roffade åt sig mer. Nu har vi blivit starkare och tillåt oss att ta en större del. Man kan inte säga någonting mot denna kapitalisternas logik. År 1863 var Japan en nolla i jämförelse med Ryssland, men 1905 pryglade Japan upp Ryssland. Från 1863 till 1873 var Tyskland en nolla i jämförelse med England, men nu är Tyskland starkare än

England. Tyskarna kan invända: vi var svaga när Kurland togs ifrån oss, men nu har vi blivit starkare än ni och önskar återta det. Att inte avstå från annexioner betyder att rättfärdiga ändlösa krig för erövring av svaga nationer. Att avstå från annexioner innebär att låta varje nation fritt bestämma huruvida den önskar leva separat eller tillsammans med andra. För detta syfte måste naturligtvis arméerna dras bort. Att tillåta den minsta vacklan i frågan om annexionerna betyder att rättfärdiga ändlösa krig. I detta hänseende kunde vi följaktligen inte tillåta någon som helst vacklan. Med avseende på annexionerna är vårt svar att nationerna måste vara fria att göra sitt eget val. Hur kan vi betryggad ekonomisk frihet jämsides med denna politiska frihet? För att verkställa det måste makten övergå i proletarietets händer och kapitalets bojar måste tillintetgöras.

Jag övergår nu till andra delen av resolutionen.

»Den s. k. revolutionära försvarsvänlighet som i Ryssland nu har genomträngt alla narodnistiska partier (folksocialisterna, trudovikerna, socialistrevolutionärerna) och de mensjevnikiska socialdemokraternas opportunistiska parti (Organisationskommittén, Tjcheidze, Tsereteli o. a.), men också majoriteten av de partilösa revolutionärerna, återspeglar, i fråga om klassinnehörden, de förmögna böndernas och en del av småägarnas intressen och synpunkt, vilka liksom kapitalisterna förtjänar på förtrycket av svaga folk. Å andra sidan är den revolutionära försvarsvänligheten ett resultat av kapitalisternas bedrägeri mot en del av stads- och lantproletariatet och halvproletariatet, vilka i fråga om sitt klassläge inte har något intresse av kapitalisternas profiter och av det imperialistiska kriget.»

Följaktligen, vår uppgift här är att bestämma från vilka skikt av samhället denna försvarsvänliga tendens har kunnat framträda och utveckla sig. Ryssland är det mest småborgerliga landet i världen och de högre skikten av småbourgeoisin är direkt intresserade av att kriget skall fortsätta. De förmögna bönderna får, liksom kapitalisterna, profiter av kriget. Å andra sidan har massan av proletärerna och halvproletärerna inget intresse av annexioner, eftersom de inte får några profiter från bankkapitalet. Hur har då dessa klasser kommit att godkänna den revolutionära försvarsvänlighetens ståndpunkt? Deras inställning till den revolutionära försvarsvänligheten är ett resultat av den kapitalistiska ideologins inflytande, som i resolutionen uttrycks med ordet »bedrägeri». De är ur stånd att skilja mellan kapitalisternas intressen och landets intressen. Härav drar vi slutsatsen:

»Konferensen anser att några eftergifter åt den revolutionära försvarsvänligheten är absolut otillåtliga och praktiskt taget innebär en fullständig brytning med internationalism och socialism. Vad de breda folkmassornas försvarsvänliga stämningar beträffar, så kommer vårt parti att kämpa mot dessa stämningar genom att oförtröttligt klargöra den sanningen att den omedvetet förtroendefulla inställningen till kapitalisternas regering för ögonblicket är ett av huvudhindren för ett snabbt avslutande av kriget.»

De sista orden uttrycker det speciella drag som skarpt skiljer Ryssland från alla andra kapitalistiska länder i väster och från alla kapitalistiska demokratiska republiker. Ty där kan man inte säga att de oupplysta massornas förtroende är huvudorsaken till krigets fortsättande. Massorna där är nu i den militära disciplinens järngrepp. Ju mer demokratisk republiken är, desto strängare disciplin, eftersom lagen i en demokratisk republik vilar på »folkets vilja». På grund av revolutionen finns det inte sådan disciplin i Ryssland. Massorna väljer fritt representanter till sovjeterna en företeelse som nu inte existerar någonstans i världen. Men massorna är omedvetet förtroendefulla och utnyttjas därför för kampens syften. Än så länge kan vi inte göra annat än upplysa. Våra förklaringar måste här beröra omedelbara revolutionära uppgifter och aktionsmetoder. När massorna är fria skulle försök att handla i namn av en minoritet utan att förklara sakerna för massorna vara meningslös blanchism, blott

och bart som ett äventyrligt försök. Bara genom att vinna över massorna, om de kan bli vunna, bara så kan vi lägga en solid grundval för seger i den proletära klasskampen.

Jag övergår till resolutionens tredje del:

»Angående den viktigaste frågan av alla, nämligen hur man bör avsluta det nuvarande kapitalistiska kriget så fort som möjligt, men inte genom en våldsfred utan genom en verkligt demokratisk fred, så anser och deklarerar konferensen:

Detta krig kan inte avslutas genom en vägran av blott den ena sidans soldater att fortsätta kriget, med att en av de krigförande sidorna helt enkelt inställer krigshandlingarna.»

Idén att få slut på kriget på detta sätt har tillskrivits oss mycket ofta av personer som önskar att underlätta kampen mot motståndarna genom att förvränga de senares åsikter – en typisk metod som brukas av kapitalisterna, vilka tillskriver oss den absurda iden om att önska sluta kriget genom ensidig vägran att kämpa. De säger »kriget kan inte avslutas genom att man sticker bajonetten i marken», som detta formulerades av en soldat, en typisk revolutionär försvarsvän. Detta är inget argument, säger jag. Det är en anarkistisk ide att man kan avsluta kriget utan att byta ut de klasser som är vid makten. Antingen är denna ide anarkistisk, i vilket fall den inte har någon mening, ingen statlig betydelse, eller är det en dimmig pacifistisk ide som helt bortser från sambandet mellan politiken och den förtryckarklassen. Krig är ett ont, fred är en välsignelse ... Denna ide måste naturligtvis klargöras för massorna, den måste populariseras. Och apropå det, så skrivs alla våra resolutioner för ledande partimedlemmar, för marxister, och de passar på intet sätt som läsning för massorna. Men de måste tjäna som förenande och ledande politiska principer för varje propagandist och agitator. För att tillmötesgå detta krav, har ytterligare en paragraf fogats till resolutionen:

»Konferensen upprepar ånyo sin protest mot det låga förtal som kapitalisterna sprider mot vårt parti, nämligen att vi skulle vara för en separatfred med Tyskland. Vi anser de tyska kapitalisterna vara likadana rövare som ryska, engelska, franska och andra kapitalister, och kejsar Wilhelm en likadan krönt rövare som Nikolaus II eller engelska, italienska, rumänska och alla andra monarker.»

Om denna punkt var det lite oenighet inom kommissionen. Somliga hävdade att vårt språk i denna passus blivit alltför populärt, andra att de engelska, italienska och rumänska monarkerna inte förtjänade äran att bli nämnda. Efter ingående diskussioner kom vi emellertid alla överens om att vi för närvarande, då vårt syfte är att tillbakavisa allt förtal som Birzjovka har försökt att sprida mot oss till större delen grovt, Retj mera subtilt, Jedinstvo med direkta antydningar, i en fråga av denna natur måste framträda med en synnerligen skarp och bitande kritik av dessa idéer i det vi har i åtanke de bredaste massorna av folket. Och eftersom man frågar oss varför vi inte hjälper till att störta Wilhelm om vi betraktar honom som en stråtrövare, kan vi svara att de andra också är stråtrövare, att vi borde kämpa mot dem likaså, att man inte får glömma kungarna av Italien och Rumänien, att man också kan finna stråtrövare bland våra allierade. Dessa två avsnitt är avsedda att bekämpa förtalet som syftar till att utlösa pogromer och kiv. Det är skälet till varför vi nu måste övergå till den allvarliga och praktiska frågan om hur kriget bör avslutas.

»Vårt parti kommer tålmodigt men ihärdigt att förklara för folket den sanningen att krig förs av *regeringar*, att krig alltid oupplösligt är förknippade med politiken av bestämda *klasser*, att detta krig kan avslutas med en demokratisk fred *endast* om hela statsmakten i åtminstone flera av de krigförande länderna har övergått till proletärerernas och halvproletärerernas klass som verkligen är i stånd till att göra slut på kapitalets förtryck.»

För en marxist är dessa sanningar – att krig förs av kapitalisterna och att de är förknippade med deras klassintressen – absoluta sanningar. En marxist behöver inte uppehålla sig vid det. Men för de breda massorna bör alla skickliga propagandister och agitatorer kunna förklara denna sanning utan användning av utländska ord, eftersom våra diskussioner brukar urarta till tomt och meningslöst käbbel. Och vi har försökt att förklara denna sanning i varje del av resolutionen. Vi säger: för att förstå vad kriget gäller, måste man fråga vem som vinner på det; för att förstå hur man skall få ett slut på kriget, måste man fråga vilka klasser som inte vinner på det. Sambandet här är klart, och härav drar vi slutsatsen:

»I Ryssland skulle den revolutionära klassen, som tagit statsmakten i sina händer, vidta en rad åtgärder som skulle leda till tillintetgörande av kapitalisternas ekonomiska herravälde samt åtgärder som skulle leda till deras totala politiska oskadliggörande, och skulle omedelbart och öppet erbjuda alla nationer en demokratisk fred på basis av fullständigt avståndstagande från varje möjlig form av annexion.»

När vi talar i namn av den revolutionära klassen, har folket rätt att fråga oss: nå, och ni, vad skulle ni göra i deras ställe för att sluta kriget? Det är en oundviklig fråga. Folket väljer oss nu som sina representanter och vi måste ge ett synnerligen precist svar. Den revolutionära klassen, som tagit makten, skulle börja att undergräva kapitalisternas herravälde och skulle sedan föreslå alla nationer exakt utformade fredsvillkor, därför att om kapitalisternas ekonomiska herravälde inte undermineras, så får man bara papperslappar. Blott en segerrik klass kan göra detta, kan åstadkomma en förändring av politiken.

Jag upprepar ännu en gång: för att föra ut denna sanning till de oskolade massorna, måste vi ha mellanliggande länkar som skulle hjälpa till att klargöra denna fråga för dem. Hela missuppfattningen och hela falskheten i den populära litteraturen om kriget består i att man kringgår denna fråga, man förtiger den och framställer saken såsom om det inte hade funnits någon klasskamp, som om två länder hade levat vänskapligt ända till det ena anföll det andra och det anfallna landet började försvara sig. Detta är ett vulgärt resonemang i vilket inte en skugga av objektiv sanning finns – det är ett medvetet bedrägeri mot folket från skolade människors sida. Om vi närmar oss denna fråga som sig bör, så skulle varje representant för folket fatta kärnpunkten; ty de härskande klassernas intressen är en sak och de förtryckta klassernas en annan.

Vad skulle hända om den revolutionära klassen tog makten?

»Sådana åtgärder och ett sådant öppet erbjudande av fred skulle medföra arbetarnas fullständiga förtroende för varandra i de krigförande länderna ... »

Sådant förtroende är omöjligt nu och med manifestens ord skapar vi inte detta förtroende. Om en tänkare en gång sagt att språket har givits människan för att dölja sina tankar, så säger diplomaterna alltid: »konferenser samlas för att bedra folkmassorna.» Inte bara kapitalister utan också socialister resonerar på det sättet. Detta gäller i synnerhet den konferens som Borgbjerg sammankallar.

»... och skulle oundvikligt leda till proletariats uppror mot de imperialistiska regeringar som motsatte sig den föreslagna freden.»

Ingen tror nu den kapitalistiska regeringen när den säger: »Vi är för fred utan annexioner.» Folkmassorna har de förtryckta klassernas instinkt som säger dem att ingenting har förändrats. Bara när politiken verkligen förändrades i ett land, skulle förtroende framträda och försök till uppror göras. Vi talar om »uppror» eftersom vi nu diskuterar alla länder. Att säga »en revolution har ägt rum i ett land, så nu måste den äga rum i Tyskland» – det att ett falskt resonemang. Man försöker fixera en turordning, men så kan man inte göra. Vi har alla

genomlevt revolutionen 1905, vi kunde alla höra eller såg hur den framkallade en tillväxt av de revolutionära idéerna över hela världen, en utveckling som Marx ständigt hade hänvisat till. Revolutioner kan inte göras, man kan inte fixera en turordning för dem. En revolution kan inte göras på order – den utvecklar sig. Denna form av charlataneri praktiseras nu ofta i Ryssland. Man säger till folket: ni i Ryssland har gjort revolution, nu är det Tysklands tur. Om de objektiva betingelserna förändras, då är ett uppror oundvikligt, men vi vet inte vem som står i tur, när det kommer att äga rum och med vilken grad av framgång. Man frågar oss: om den revolutionära klassen i Ryssland tar makten i sina händer och inga uppror bryter ut i andra länder, vad skall då det revolutionära partiet göra? Vad kommer då att hända? På denna fråga ger sista punkten i vår resolution ett svar.

»Ända tills den revolutionära klassen i Ryssland tar hela statsmakten, kommer vårt parti att göra allt det kan för att stödja de proletära partier och grupper utomlands, vilka faktiskt redan under kriget leder den revolutionära kampen mot sina imperialistiska regeringar och sin bourgeoisie.»

Det är allt vad vi kan lova omedelbart och måste göra. Revolutionen är i uppstigande i alla länder, men ingen vet till vilket omfång den stiger och när den kommer att bryta ut. I alla länder finns människor som för revolutionär kamp mot sina regeringar. Dessa människor är de enda som vi måste stödja. Detta är det väsentliga – allt annat är falskhet. Och så tillfogar vi:

»Vårt parti kommer i synnerhet att stödja den massförbrödringen mellan soldaterna i alla de krigförande länderna som redan har börjat vid fronten ... »

Detta för att bemöta Plechanovs argument: »Vad blir det av det?» säger Plechanov. »Nå, förbrödra er, men sedan? Betyder inte detta möjligheten av en separatfred vid fronten?» Detta är skoj och inte ett allvarligt argument. Vi önskar förbrödring på alla fronter och vi drar försorg om detta. När vi arbetade i Schweiz publicerade vi en appell på två språk, med franska på ena sidan och tyska på den andra, och vi uppmanade dessa soldater att göra samma sak som vi nu manar de ryska soldaterna att göra. Vi begränsar oss inte bara till förbrödring mellan tyska och ryska soldater, vi manar alla att förbrödra sig. Det är detta vi åsyftar med förbrödring:

»... under strävan att förvandla detta instinktiva uttryck för de förtrycktas solidaritet till en politiskt medveten rörelse, så välorganiserad som möjligt, för hela statsmaktens övergång i alla krigförande länder till det revolutionära proletariatet.»

Förbrödringen är nu instinktiv och vi får inte lura oss själva i detta avseende. Vi måste medge detta för att inte vilseleda folket. Soldaternas fraternisering är påverkad inte av en markerad politisk idé utan genom instinkten av förtryckta människor som är trötta, utmattade och börjat förlora förtroendet för kapitalistiska löften. De säger: »Medan ni håller på att tala om fred – vi har hört de} redan under två och ett halvt år – kommer vi att börja själva.» Detta är en sann klassinstinkt. Utan denna instinkt skulle revolutionens sak vara hopplös. Som ni vet, ingen skulle befria arbetarna ifall de inte befriade sig själva. Men är instinkten allena tillräcklig? Man reser inte långt på instinkten allena. Och därför måste denna instinkt omvandlas till politisk medvetenhet

I vår Appell till soldaterna i alla de krigförande länderna förklarade vi till vad denna förbrödring bör utveckla sig – till den politiska maktens övergång i händerna på arbetar- och soldatdeputerades sovjetter. De tyska arbetarna kommer naturligtvis att kalla sina sovjetter med ett annat namn, men det betyder ingenting. Kärnpunkten är emellertid att vi otvivelaktigt erkänner som riktigt att förbrödringen är instinktiv, att vi inte begränsar oss till att uppmantra den utan ställer oss uppgiften att förvandla denna instinktiva förbrödring av arbetare och

bönder i soldatuniformer till en politiskt medveten rörelse, vars mål är maktens övergång i alla de krigförande länderna i händerna på det revolutionära proletariatet. Det är en mycket svår uppgift, men också det läge i vilket mänskligheten ställts genom kapitalisternas herravälde är oerhört svårt och leder mänskligheten rakt till undergång. Den kommer därför att framkalla den missnöjesexplosion som är garantin för den proletära revolutionen)

Det är vår resolution som vi förelägger konferensen för övervägande.

Publicerat ffg. 1921 i N. Lenin (V. Uljanov), *Skrifter*, b. XIV, del 2

V. I. Lenin, *Samlade verk*, 5:e ry. uppl., b. 31, sid. 387-400

5. Resolution om kriget

I

Det nutida kriget är från båda de krigförande maktgruppernas sida ett imperialistiskt krig, dvs. det förs av kapitalisterna för delning av profiterna genom världsdominans, för marknader åt finanskapitalet (bankkapitalet), för att underkuva svaga nationer osv. Varje dag av kriget berikar finans- och industribourgeoisin och ruinerar och undergräver proletariatets och böndernas krafter i alla de krigförande, såväl som i de neutrala länderna. I Ryssland medför dessutom krigets förlängande en mycket stor fara för revolutionens landvinningar och dess fortsatta utveckling.

Övergången av statsmakten i Ryssland till den provisoriska regeringen, till godsägarnas och kapitalisternas regering, har inte förändrat och kunde inte förändra krigets karaktär och innebörd vad Ryssland beträffar.

Detta faktum visade sig särskilt åskådligt i det att den nya regeringen inte bara underlät att publicera de hemliga fördragen mellan tsar Nikolaus II och de kapitalistiska regeringarna i England, Frankrike osv., utan även formellt och utan att rådfråga folket bekräftade dessa hemliga fördrag, vilka ger de ryska kapitalisterna fria händer att plundra Kina, Persien, Turkiet, Österrike osv. Genom dessa fördrags hemlighållande förs det ryska folket bakom ljuset angående krigets verkliga karaktär.

Ett proletärt parti som inte helt vill bryta med internationalismen, dvs. med den broderliga solidariteten mellan arbetarna i alla länder under deras kamp mot kapitalets ok, kan därför inte stödja vare sig det nuvarande kriget, den nuvarande regeringen eller dess krigslån.

Något förtroende förtjänar ej den nuvarande regeringens löften att avstå från annexioner, dvs. erövringar av främmande länder, eller från tvångsmässigt kvarhållande av någon nation inom Rysslands gränser. Ty, för det första, kapitalisterna, som är sammanbundna genom tusentals trådar med bankkapitalet, kan inte avstå från annexioner i detta krig utan att avstå från profiter av de miljarder som investerats i lån, koncessioner, krigsindustrier osv. För det andra, den nya regeringen som tagit avstånd från annexioner för att vilseleda folket, deklarerade genom Miljukov den 9 april 1917 i Moskva att den inte avstår från annexioner, och sin politiks erövringskaraktär bekräftade den i noten av den 18 april samt genom förklaringen av densamma den 22 april. För att varna folket mot kapitalisternas tomma löften, förklarar konferensen därför att man måste göra en klar skillnad mellan avståndstagande från annexioner i ord och ett avståndstagande från annexioner i handling, dvs. omedelbar publicering och annullering av alla de hemliga rövarfördragen och omedelbart erkännande av alla nationers rätt att genom fri röstning bestämma om de önskar vara oberoende stater eller ingå som en del i någon annan stat.

II

Den s. k. revolutionära försvarsvänlighet som i Ryssland nu har genomträngt alla narodnistiska partier (folksocialisterna, trudovikerna, socialistrevolutionärerna) och de mensjevikiska socialdemokraternas opportunistiska parti (Organisationskommittén, Tjcheidze, Tsereteli o. a.), men också majoriteten av de partilösa revolutionärerna, återspeglar, i fråga om klassinnebörden, de förmögna böndernas och en del av småägarnas intressen och synpunkt, vilka liksom kapitalisterna förtjänar på förtrycket av svaga folk. Å andra sidan är den »revolutionära försvarsvänligheten» ett resultat av kapitalisternas bedrägeri mot en del av stads- och lantproletariatet och halvproletariatet, vilka i fråga om sitt klassläge inte har något intresse av kapitalisternas profiter och av det imperialistiska kriget.

Konferensen anser att några eftergifter åt den »revolutionära försvarsvänligheten» är absolut otillåtliga och praktiskt taget innebär en fullständig brytning med internationalism och socialism. Vad de breda folkmassornas försvarsvänliga stämningar beträffar, så kommer vårt parti att kämpa mot dessa stämningar genom att oförtröttligt klargöra den sanningen att den omedvetet förtroendefulla inställningen till kapitalisternas regering för ögonblicket är ett av huvudhindren för ett snabbt avslutande av kriget.

III

Angående den viktigaste frågan av alla, nämligen hur man bör avsluta det nuvarande kapitalistiska kriget så fort som möjligt, men inte genom en våldsfred utan genom en verkligt demokratisk fred, så anser och deklarerar konferensen:

Detta krig kan inte avslutas genom en vägran av blott den ena sidans soldater att fortsätta kriget, med att en av de krigförande sidorna helt enkelt inställer krigshandlingarna.

Konferensen upprepar ånyo sin protest mot det låga förtal som kapitalisterna sprider mot vårt parti, nämligen att vi skulle vara för en separatfred med Tyskland. Vi anser de tyska kapitalisterna vara likadana rövare som ryska, engelska, franska och andra kapitalister, och kejsar Wilhelm en likadan krönt rövare som Nikolaus II eller engelska, italienska, rumänska och alla andra monarker.

Vårt parti kommer tålmodigt men ihärdigt att förklara för folket den sanningen att krig förs av *regeringar*, att krig alltid oupplösligt är förknippade med politiken av bestämda *klasser*, att detta krig kan avslutas med en demokratisk fred *endast* om hela statsmakten i åtminstone flera av de krigförande länderna har övergått till proletärerens och halvproletärerens klass som verkligen är i stånd till att göra slut på kapitalets förtryck.

I Ryssland skulle den revolutionära klassen, som tagit statsmakten i sina händer, vidta en rad åtgärder som skulle undergräva kapitalisternas ekonomiska herravälde samt åtgärder som skulle leda till deras totala politiska oskadliggörande, och skulle omedelbart och öppet erbjuda alla nationer en demokratisk fred på basis av fullständigt avståndstagande från varje möjlig form av annexion och skadestånd. Sådana åtgärder och ett sådant öppet erbjudande av fred skulle medföra arbetarnas fullständiga förtroende för varandra i de krigförande länderna och skulle oundvikligt leda till proletariatets uppror mot de imperialistiska regeringar som motsatte sig den föreslagna freden. Ända tills den revolutionära klassen i Ryssland tar hela statsmakten, kommer vårt parti att göra allt det kan för att stödja de proletära partier och grupper utomlands, vilka faktiskt redan under kriget leder den revolutionära kampen mot sina imperialistiska regeringar och sin bourgeoisie. Vårt parti kommer i synnerhet att stödja den massförbrödning mellan soldaterna i alla de krigförande länderna, som redan har börjat vid fronten, under strävan att förvandla detta instinktiva uttryck för de förtrycktas solidaritet till

en politiskt medveten rörelse, så välorganiserad som möjligt för hela statsmaktens övergång i alla krigförande länder till det revolutionära proletariatet.

Pravda nr 44, den 12 maj (29 april) 1917

V. I. Lenin, *Samlade verk*, 5:e ry. uppl., b. 31, sid. 403-406

6. Resolution om inställningen till den provisoriska regeringen

RSDAP:s allryska konferens anser:

1. att den provisoriska regeringen till sin klasskaraktär är ett organ för godsägarnas och bourgeoisins herravälde;
2. att den och de klasser den representerar är oupplösligt ekonomiskt och politiskt förbundna med den ryska och engelsk-franska imperialismen;
3. att den provisoriska regeringen till och med genomför sitt proklamerade program endast delvis och bara under trycket av det revolutionära proletariatet och i viss mån småbourgeoisie;
4. att kontrarevolutionens styrkor av borgare och godsägare, som nu håller på att organiseras, under den provisoriska regeringens täckmantel och med den senares uppenbara medgivande redan har börjat attacken mot den revolutionära demokratin. Sålunda förhalar den provisoriska regeringen att fixera datum för val till konstituerande församlingen, förhindrar allmän beväpning av folket, motsätter sig överföringen av all jord till folket, prackar på det godsägarnas sätt för lösning av agrarfrågan, hämmar införandet av åttatimmars arbetsdag, överser med kontrarevolutionär agitation (Gutjkov & Co.) i armén, organiserar de högre officerarna mot soldaterna osv.;
5. den provisoriska regeringen, som skyddar kapitalisternas och godsägarnas profiter, är oförmögen att vidta en rad revolutionära ekonomiska åtgärder (livsmedelsförsörjningen etc.) som är absolut och brådskande nödvändiga i betraktande av den hotande ekonomiska katastrofen;
6. att denna regering på samma gång för närvarande stödjer sig på förtroende och på en direkt överenskommelse med Petrograds arbetar- och soldatdeputerades sovjet som ännu är den ledande organisationen för majoriteten av arbetarna och soldaterna, dvs. bönder;
7. varje steg av den provisoriska regeringen, både i in- och utrikespolitiken, kommer att öppna ögonen på proletärerna i städerna och på landsbygden och halvproletärerna och att tvinga olika skikt av småbourgeoisin att välja mellan den ena eller andra politiska linjen.

I betraktande av det sagda, fastställer konferensen att:

1. Långvarigt arbete är nödvändigt för att utveckla proletärt klassmedvetande och för att förena stads- och lantproletärerna mot småbourgeoisins vacklanden, ty endast ett sådant arbete kan garantera den framgångsrika övergången av hela statsmakten i händerna på arbetar- och soldatdeputerades sovjet eller andra organ som direkt uttrycker folkmajoritetens vilja (lokala självstyrelseorgan, konstituerande församlingen osv.).
2. För denna verksamhet behövs mångsidigt arbete inom arbetar- och soldatdeputerades sovjet, en ökning av deras antal, konsolidering av deras styrka och sammansvetsning av vårt partis proletära internationalistiska grupper inom sovjeterna.
3. För att omedelbart konsolidera och vidga revolutionens landvinningar på ort och ställe är det nödvändigt, med stöd av Ortsbefolkningens solida majoritet, att i alla avseenden utveckla,

organisera och förstärka självständiga aktioner inriktade på att förverkliga fri- och rättigheter, avskedande av kontrarevolutionära myndigheter, genomförande av ekonomiska åtgärder, sådana som kontroll över produktion och fördelning osv.

4. Den politiska krisen den 19-21 april, som framkallats genom den provisoriska regeringens not, har visat att regeringspartiet – konstitutionella demokratiska partiet – som i praktiken organiserar kontrarevolutionära element både inom armén och på gatorna, nu gör försök att skjuta ned arbetare. Till följd av den ostadiga situationen, härrörande från dubbelväldet, är upprepning av sådana försök oundvikliga, och proletariats parti är förpliktat att med all energi säga folket att det är nödvändigt att organisera och beväpna proletariatet, att upprätta den närmaste allians mellan proletariatet och den revolutionära armén, att bryta med politiken av förtroende till den provisoriska regeringen för att avvärja den allvarligt hotande faran av sådana massskjutanden av proletariatet som ägde rum i Paris under junidagarna 1848.

Pravda nr 42, den 10 maj (27 april) 1917

V. I. Lenin, *Samlade verk*, 5:e ry. uppl., b. 31, sid. 407-409

7. Resolution om revision av partiprogrammet

Konferensen anser det nödvändigt att revidera partiprogrammet efter följande linjer:

1. Bedömning av imperialismen och epoken av imperialistiska krig i samband med den annalkande socialistiska revolutionen: kamp mot förvrängningen av marxismen av de s. k. försvarsvännerna, vilka har glömt Marx' paroll: »Arbetarna har intet fädernesland»;
2. Förbättring av teser och paragrafer som har att göra med staten; sådan förbättring är till sin anda ett krav på en demokratisk proletär- och bonderepublik (dvs. en typ av stat som fungerar utan polis, utan en stående armé och utan en privilegierad byråkrati), och inte en borgerligt parlamentarisk republik;
3. Avlägsnande eller förbättring av föråldrade delar av det politiska programmet;
4. Omarbetning av en rad punkter i det politiska minimiprogrammet i betydelsen av exaktare betoning av mera konsekventa demokratiska krav;
5. Fullständig omarbetning av minimiprogrammets ekonomiska del, som på synnerligen många ställen är föråldrad, och punkter som hänför sig till folkutbildningen;
6. Revision av agrarprogrammet i överensstämmelse med den antagna resolutionen om agrarfrågan;
7. Införande av ett krav på nationalisering av en rad syndikat etc., vilka nu är mogna för ett sådant steg;
8. Bifogande av en analys av huvudströmningarna inom den moderna socialismen.

Konferensen anförtror åt centralkommittén att på basis av ovannämnda anvisningar inom två månader utarbeta ett förslag till partiprogram som skall föreläggas partikongressen för godkännande. Konferensen uppmanar alla organisationer och alla partimedlemmar att diskutera programförslagen, att förbättra dem och att utarbeta motförslag.

Bilaga till tidningen *Soldatskaja Pravda* nr 13, den 16 (3) maj 1917

V. I. Lenin, *Samlade verk*, 5:e ry. uppl., b. 31, sid. 414-415

8. Rapport om agrarfrågan den 28 april (11 maj)

Protokoll

– Kamrater, agrarfrågan diskuterades så grundligt av vårt parti redan under den första revolutionen, så vid det här laget tror jag att våra föreställningar om ämnet är ganska utpräglade. Som indirekt bekräftelse på detta må tjäna det faktum att konferensens kommitté, som består av kamrater intresserade och väl förtrogna med denna fråga, har enats om det framlagda resolutionsförslaget utan väsentliga rättelser. Jag skall därför begränsa mig till mycket korta anmärkningar. Och eftersom alla medlemmar har korrekturen av förslaget, så finns det inget behov av att läsa det i sin helhet.

Den nuvarande tillväxten av agrarrörelsen över hela Ryssland är det mest uppenbara och oomtvistliga faktum för alla. Vårt partiprogram, framlagt av mensjevikerna och antaget av Stockholmskongressen 1906, vederlades redan under loppet av den första ryska revolutionen. På den kongressen lyckades mensjevikerna få sitt municipaliseringsprogram antaget. Kärnan i deras program utmynnar i följande: bondejorden, byalags- och hemmansjorden förblir i böndernas ägo medan godsägarjorden skulle övertas av de lokala självstyrelseorganen. Ett av mensjevikernas huvudargument till förmån för ett sådant program var att bönderna aldrig skulle förstå bondejordens överföring till någon annan än dem själva. Den som studerat Stockholmskongressens protokoll erinrar sig att detta argument särskilt förfäktades både av Maslov, som föredrog rapporten, och av Kostrov. Man får inte glömma, som man ofta gör nu för tiden, att detta hände före första riksduman, när det inte fanns någon objektiv information om karaktären av bonderörelsen och dess styrka. Alla visste att agrarrevolutionens brand flammade i Ryssland, men ingen visste hur agrarrörelsen skulle organiseras eller i vilken riktning bonderevolutionen skulle utveckla sig. Det var omöjligt att kontrollera huruvida meningarna som uttrycktes på kongressen var böndernas egna verkliga och praktiska synpunkter. Det var också därför som mensjevikernas argument fick sådan tyngd. Snart efter Stockholmskongressen fick vi det första allvarliga tecknet på hur bondemassan ser på denna fråga. I både första och andra riksduman framlade bönderna själva genom trudovikpartiet »De 104:s lagförslag». Jag studerade speciellt namnteckningarna under detta lagförslag, studerade omsorgsfullt olika deputerades synpunkter, deras klasstillhörighet och huruvida man skulle kunna kalla dem för bönder. Jag påstod kategoriskt i min bok, som tsar-censuren brände men som jag ändå kommer att återutge, att den överväldigande majoriteten av dessa 104 undertecknare var bönder. Detta lagförslag krävde nationalisering av jorden. Bönderna sade att all jord skulle bli statsegendom.

Hur kan vi då förklara orsaken till det faktum att deputerade som representerade bönderna i hela Ryssland i båda riksdumorna föredrog nationalisering framför den åtgärd som mensjevikerna föreslog i båda riksdumorna från synpunkten av böndernas intressen? Mensjevikerna föreslog att bönderna skulle bibehålla äganderätten till sina egna jordlotter och att bara godsägarjorden skulle ges till folket; bönderna hävdade emellertid att all jord skulle överlämnas till folket. Hur skall detta förklaras? Socialistrevolutionärerna säger att de ryska bönderna på grund av sin byalagsorganisation sympatiserar med socialisering, med arbetsprincipen. All denna fraseologi är absolut blottad på sunt förnuft, det är ingenting annat än ord. Men hur skall detta förklaras? Jag tror att bönderna kom till denna slutsats emedan allt jordägarskap i Ryssland, både böndernas och godsägarnas, byalagets och hemmanets, helt igenom är genomträngt med gamla halvfeodala relationer, och att bönderna med hänsyn till marknadsförhållandena måste kräva överföringen av jorden till hela folket. Bönderna säger att det gamla agrarlivets trassliga härva bara kan redas ut genom nationalisering. Deras synpunkt är borgerlig: med utjämnande jordbesittning menar de konfiskation av godsägarjordarna, men

inte utjämning av de individuella ägarnas jord. Med nationalisering menar de en faktisk omfördelning av all jord. Det är ett stort borgerligt projekt. Ingen bonde har talat om utjämning eller socialisering, men alla har sagt att det är omöjligt att vänta längre, att all jord måste avdelas, dvs. att man inte kan driva jordbruk på det gamla sättet under 1900-talet. Stolypinreformen har sedan dess trasslat till jordfrågan ännu mer. Det är detta bönderna vill säga när de kräver nationalisering. Det betyder en ny omfördelning av all jord. Inga olika former av jordägarerätt får förekomma. Här finns inte den ringaste antydning om socialisering. Detta krav av bönderna kallas utjämnande därför att en kort summering av statistiken angående jordinnehavet 1905 visar att 300 bondefamiljer hade lika mycket jord (2 000 desiätiner) som en enda godsägarfamilj. I den meningen är det naturligtvis utjämnande, men härav följer inte att alla småjordbruk kommer att bli utjämnade. Lagförslaget av de 104 visar det motsatta.

Detta är de väsentliga punkterna som man måste framhålla för att ge vetenskapligt stöd åt åsikten att nationalisering i Ryssland från borgerligt demokratisk synpunkt är nödvändig. Men den är nödvändig också därför att den är ett mäktigt slag mot den privata äganderätten till produktionsmedlen. Det är helt enkelt orimligt att tro att efter annullering av den privata äganderätten till jord allting i Ryssland kommer att bli som förut.

Sedan följer i resolutionsförslaget några praktiska slutsatser och krav. Av de mindre betydande rättelserna skall jag fästa uppmärksamheten på följande. Den första punkten lyder: »Proletariatets parti stödjer med alla krafter en omedelbar och fullständig konfiskering av all godsägarjord ...» I stället för »stödjer» bör vi säga »kämpar för ... » Vår synpunkt är inte att bönderna har otillräckligt med jord och att de behöver mer jord. Detta är den gängse åsikten. Vi säger att godsägarhushållningen är grundvalen för det förtryck som kuvar bönderna och håller dem i efterblivenhet. Frågan är inte huruvida bönderna har eller inte har tillräckligt med jord. Ned med livegenskapen! – sådan är frågeställningen från synpunkten av den revolutionära klasskampen, och inte från synpunkten av sådana tjänstemän som försöker fundera ut hur mycket jord de har och efter vilka normer den bör fördelas., Jag föreslår att ordningsföljden för punkterna 2 och 3 skall kastas om, därför att viktigt för oss är revolutionärt initiativ och lagen måste vara resultatet av det. *Ifall man väntar tills lagen är skriven och själv inte utvecklar revolutionärt initiativ, så får man varken lagen eller jorden.*

Man invänder mycket ofta mot nationalisering genom att säga att den fordrar en kolossal byråkratisk apparat. Det är sant, men statlig äganderätt till jorden innebär att varje bonde arrenderar jorden av staten. Utarrendering i andra hand förbjuds. Men frågan om hur mycket och vad för slags jord bonden kommer att arrendera måste helt och hållet avgöras av motsvarande demokratiska organ och inte av ett byråkratiskt.

I stället för »drängar» insätter vi »lantarbetare». Flera kamrater förklarade att ordet »dräng» var stötande, invändningar gjordes mot detta ord. Det måste avlägsnas.

Att nu tala om proletära bondekommittéer eller sovjeter i samband med lösningen av jordfrågan passar inte, ty, som vi ser, har bönderna organiserat soldatdeputerades sovjeter och på så sätt har en delning mellan proletariatet och bönderna redan kommit till stånd.

De småborgerliga försvarsvänliga partierna uppträder som bekant för att jordfrågan skall uppskjutas tills konstituerande församlingen samlats. Vi uttalar oss för jordens omedelbara övergång till bönderna på ett maximalt organiserat sätt. Vi är absolut emot att man bemäktigar sig jord på ett anarkistiskt sätt. Ni föreslår att bönderna ingår överenskommelser med godsägarna. Vi säger att jorden skall övertas och brukas just nu om vi önskar att avvärja hungersnöd, att rädda landet från den krasch som nalkas det med otrolig snabbhet. Nu kan man inte acceptera recepten av Sjingarjov och kadeterna, vilka föreslår att man skall vänta på

sammankallandet av konstituerande församlingen, för vilket datum ännu inte har fixerats, eller göra upp avtal med godsägarna för arrendering av jord. Bönderna bemäktigar sig redan jord utan att betala för den, eller betalar men bara en fjärdedel av arrendet.

En kamrat har tagit med sig en lokal resolution från Penza-guvernemetet, i vilken det sägs att bönderna bemäktigar sig godsägarnas jordbruksinventarier, som de emellertid inte delar inbördes mellan bondehushållen utan gör bruk av som gemensam egendom. De fixerar en bestämd turordning, en regel, för att med dessa inventarier bruka all jord. När de vidtar sådana åtgärder leds de av en önskan att öka jordbruksproduktionen. Detta faktum har kolossal principiell betydelse, tvärtemot godsägarnas och kapitalisternas skrik om att det är anarki. Men om ni pladdrar och skriker om att detta är anarki medan bönderna sitter och väntar, då kommer ni verkligen att få anarki. Bönderna har visat att de förstår jordbruksförhållanden och samhällelig kontroll bättre än statstjänstemännen och tillämpar sådan kontroll hundra gånger effektivare. En sådan åtgärd, som naturligtvis är lätt genomförbar i en liten by, leder oundvikligt till mera omfattande åtgärder. När bonden kommer att lära sig detta – och han har redan börjat lära sig det – då kommer inte borgerliga professorers kunskaper att behövas, eftersom han själv skall komma till den slutsatsen att det är nödvändigt att använda jordbruksinventarierna inte bara i småjordbruken utan också för brukning av all jord. Hur de gör detta är inte viktigt. Vi vet inte om de förenar sina individuella jordbitar för gemensam plöjning och sådd eller inte, och det spelar ingen roll om de gör det annorlunda. Vad som är viktigt är att bönderna har lyckan att slippa se en stor mängd av småborgerliga intellektuella, som kallar sig marxister och socialdemokrater och som med allvarlig min lär folket att tiden ännu inte har mognat för en socialistisk revolution och att bönderna därför inte får taga jorden omedelbart. Lyckligtvis finns det få sådana gentlemän på den ryska landsbygden. Om bönderna nöjde sig bara med att ta jorden genom överenskommelse med godsägarna och underlät att använda sin erfarenhet kollektivt, skulle fiaskot bli oundvikligt, då skulle bondekommittéerna bli en ren leksak, ett meningslöst spel. Det är därför vi föreslår att foga punkt 8 till resolutionsförslaget.

Eftersom vi känner till att de lokala bönderna själva har tagit detta initiativ, är det vår plikt att säga att vi stödjer och rekommenderar detta initiativ. Bara det kan tjäna som en garanti för att revolutionen inte kommer att begränsa sig till formella åtgärder, att kampen mot krisen inte skall förbli ett ämne för departementsdiskussion och Sjingarjovepistlar, men att bönderna verkligen på ett organiserat sätt kommer att gå framåt under kampen mot hungersnöd och för att öka produktionen.

Publicerat ffg. 1921 i N. Lenin (V. Uljanov), *Skrifter*, b. XIV, del 2

V. I. Lenin, *Samlade verk*, 5:e ry. uppl., b. 31, sid. 416-421

9. Resolution i agrarfrågan

Godsägarnas jordegendom i Ryssland är det materiella underlaget för de feodala godsägarnas makt och en borgen för möjligheten av att monarkin återupprättas. Denna jordegendom dömer oundvikligen Rysslands överväldigande befolkningsmassa, bönderna; till elände, trädedom och okunnighet samt hela landet till efterblivenhet på livets alla områden.

Böndernas jordegendom i Ryssland, såväl skiftesjorden (byalags och hemmans) som även den privata jorden (arrenderad och köpt jord) är uppifrån och ned, härs och tvärs inskränkt med gamla, halvfeodala band och förhållanden, med böndernas indelning i kategorier, nedärvda från livegenskapens tid, med tegskiftet osv., osv. Nödvändigheten av att riva ned alla dessa föråldrade och skadliga skrankor, nödvändigheten av att »frigöra» jorden, att omgestalta

jordägandets och jordbrukets alla förhållanden på ett nytt sätt enligt den allryska och den internationella hushållningens nya betingelser bildar den materiella grundvalen för böndernas strävan efter nationalisering av all jord i staten.

Med vilka småborgerliga utopier alla narodnistiska partier och narodnistiska grupper än höljer bondemassornas kamp mot godsägarnas feodala jordegendom och överhuvudtaget mot jordägandets och jordbesittningens alla feodala bojor i Ryssland – så är denna kamp i och för sig ett uttryck för den helt borgerligt demokratiska, ovillkorligen progressiva och ekonomiskt nödvändiga strävan att på ett avgörande sätt spränga dessa bojor.

Jordens nationalisering, vilken är en borgerlig åtgärd, innebär den största frihet för klasskampen, som är möjlig och tänkbar i ett kapitalistiskt samhälle samt jordbesittningens frihet från alla icke-borgerliga bihang. Dessutom skulle jordens nationalisering, som betyder att privatäganderätten till jorden avskaffas, i praktiken innebära ett så mäktigt slag mot privatäganderätten till alla produktionsmedel överhuvudtaget, att proletariats parti måste ge en sådan omgestaltning allt möjligt understöd.

Å andra sidan har Rysslands välbärgade bönder för länge sedan redan alstrat element till en bondebourgeois, och Stolypins agrarreform har utan tvivel stärkt, mångdubblat och befast dessa element. Vid landsbygdens motsatta pol har lönarbetarna i lantbruket, proletärerna och den dem närstående halvproletära bondemassan i lika hög grad stärkts och mångdubblats.

Ju mera avgörande och konsekvent godsägarnas jordegendom krossas och avlägsnas, ju mera avgörande och konsekvent den borgerligt demokratiska agraromgestaltningen i Ryssland överhuvudtaget blir, med desto större kraft och snabbhet kommer lantproletariatets klasskamp mot de välbärgade bönderna (bondebourgeoisin) att utvecklas.

Om det lyckas stadsproletariatet att rycka med sig lantproletariatet och ansluta landsbygdens halvproletära massa till det, eller om denna massa följer bondebourgeoisin, som lutar åt förbund med Gutjkov, Miljukov, kapitalisterna och godsägarna samt åt kontrarevolutionen överhuvudtaget – i beroende av detta bestäms den ryska revolutionens öde och utgång, försåvitt inte den i Europa begynnande proletära revolutionen kommer att utöva sitt direkta, mäktiga inflytande på vårt land.

Utgående från detta klassläge och styrkeförhållande beslutar konferensen:

1. Proletariatets parti kämpar med alla krafter för omedelbar och fullständig konfiskation av all godsägarjord i Ryssland (samt även apanagejord och jord tillhörande kyrkan osv., osv.)
2. Partiet går beslutsamt in för att all jord genast skall överlämnas till bönderna, som är organiserade i bondedeputerades sovjeter eller i andra organ för den lokala självstyrelsen, vilka verkligen är fullt demokratiskt valda och fullt oavhängiga av godsägarna och ämbetsmännen.
3. Proletariatets parti kräver nationalisering av all jord i starten; eftersom nationaliseringen innebär att äganderätten till all jord läggs i statens händer, överlämnar den dispositionsrätten över jorden i de lokala demokratiska institutionernas händer.
4. Partiet måste energiskt kämpa såväl mot den provisoriska regeringen, vilken både genom Sjingarjovs mun och genom sina kollektiva aktioner påtvingar bönderna en »frivillig överenskommelse med godsägarna», dvs. ger reformen en karaktär, som gynnar godsägarna, och hotar bönderna med straff för »egenmäktigt förfarande», dvs. med användande av våld från befolkningsminoritetens (godsägarnas och kapitalisternas) sida mot majoriteten – som också mot det småborgerliga nacklandet bland flertalet av narodnikerna och de mensjevikiska

socialdemokraterna, vilka råder bönderna att ej överta all jord, innan konstituerande församlingen inkallats.

5. Partiet råder bönderna att överta jorden på ett organiserat sätt, utan att tillåta att ens den ringaste skada tillfogas egendomen, samt att dra försorg om att produktionen ökar.

6. Alla agrara omgestaltningar överhuvudtaget kan vara framgångsrika och varaktiga endast om hela staten fullständigt demokratiseras, dvs. om å ena sidan polisen, den stående armén och den faktiskt privilegierade ämbetsmannakåren avskaffas och å andra sidan att den mest omfattande lokala självstyrelse införes, vilken är fullkomligt fri från tillsyn och förmynderskap uppifrån.

7. Det är nödvändigt att genast och överallt ta itu med att organisera lantproletariatet särskilt och självständigt, såväl i form av lantarbetardeputerades sovjetter (och även speciella sovjetter av de halvproletära böndernas deputerade) som även i form av proletära grupper eller fraktioner i de allmänna bondeputerades sovjetter, i den lokala förvaltningens och stadsförvaltningens alla organ osv., osv.

8. Partiet måste understödja initiativet av de bondekommittéer, som på en rad orter i Ryssland överlämnar godsägarnas levande och döda inventarier till de i dessa kommittéer organiserade bönderna för samhälleligt reglerat utnyttjande av all jord.

9. Proletariatets parti måste råda landsbygdens proletärer och halvproletärer att sträva efter att av varje herrgård bilda ett tillräckligt stort mönsterbruk som skulle drivas gemensamt av lantarbetardeputerades sovjetter under ledning av agronomer och med användande av de bästa tekniska medel.

Pravda nr 45, den 13 maj (30 april) 1917

V. I. Lenin, *Samlade verk*, 5:e ry. uppl., b. 31, sid. 425-428

10. Resolution om arbetar- och soldatdeputerades sovjetter

Konferensen har diskuterat rapporterna och meddelandena från kamrater som arbetar i arbetar- och soldatdeputerades sovjetter i olika delar av Ryssland och fastställer:

I många områden på landsorten går revolutionen fram genom att proletariatet och bönderna på eget initiativ organiserar sovjetter och avlägsnar de gamla myndigheterna; en proletär- och bondemilis har organiserats; all jord har överlämnats till bönderna; arbetarkontroll över fabriker och åttatimmarsdag har införts samt höjning av arbetslönen; produktionen har upprätthållits, arbetarkontroll över fördelningen av livsmedel har upprättats osv.

Denna tillväxt av revolutionen i landsorten på bredden och djupet är å ena sidan tillväxten av en rörelse för hela maktens övergång till sovjeterna och för kontroll över produktionen av arbetarna och bönderna själva. Å andra sidan tjänar den som en garanti för förberedelsen av krafter i allrysk måttstock för revolutionens andra steg som måste överföra hela statsmakten till sovjeterna eller till andra organ som direkt uttrycker folkmajoritetens vilja (lokala självstyrelseorgan, konstituerande församlingen osv.)

I huvudstäderna och i några andra stora städer är uppgiften att överföra statsmakten till sovjeterna särskilt svår och fordrar en speciellt lång period till förberedelse av proletariatets krafter. Där är bourgeoisins huvudkrafter koncentrerade. Där är politiken av kompromiss med bourgeoisin starkast synlig, en politik som ofta håller tillbaka massornas revolutionära initiativ och försvagar deras självständighet; detta är särskilt farligt med hänsyn till dessa sovjeters ledande roll för landsorten.

Det är därför det proletära partiets uppgift att å ena sidan på allt sätt stödja den påpekade utvecklingen av revolutionen lokalt och, å andra sidan, att leda en systematisk kamp inom sovjeterna (genom propaganda och nya val) för den proletära linjens triumf. Partiet måste koncentrera alla sina ansträngningar och hela sin uppmärksamhet på att vinna över massorna av arbetare och soldater och måste dra en linje mellan proletariatets politik och småbourgeoisins, mellan den internationalistiska politiken och den försvarsvänliga politiken, mellan den revolutionära och den opportunistiska politiken. Partiet måste organisera och beväpna arbetarna och bygga upp deras styrkor för nästa etapp av revolutionen.

Konferensen upprepar att det är nödvändigt att utveckla mångsidig aktivitet inom arbetar- och soldatdeputerades sovjet, att öka antalet sovjet, att konsolidera deras styrka och att svetsa samman vårt partis proletära internationalistiska grupper inom sovjeterna.

Pravda nr 46, den 15 (2) maj 1917

V. I. Lenin, *Samlade verk*, 5:e ry. uppl., b. 31, sid. 430-431

11. Tal om den nationella frågan den 29 april (12 maj) 1917

Protokoll

Ända sedan år 1903, då vårt parti antog sitt program, mötte vi varje gång en förbittrad opposition från de polska kamraternas sida. Om ni studerar protokollen från andra kongressen, så får ni se, att de redan då anförde samma argument, som vi möter nu, och de polska socialdemokraterna lämnade denna kongress, då de fann, att erkännandet av nationernas självbestämmanderätt var oantagligt för dem. Och allt sedan dess törnar vi varje gång ihop i samma fråga. År 1903 var imperialismen redan för handen, men då blev imperialismen inte nämnd bland argumenten; då såväl som nu förblir de polska socialdemokraternas ståndpunkt ett besynnerligt och oerhört fel: dessa människor önskar, att vårt parti skall inta samma ståndpunkt som chauvinisterna.

Polens politik är tack vare Rysslands långvariga förtryck helt och hållet nationalistisk, och hela det polska folket är genomträngt av en enda tanke: hämnd på moskoviterna. Ingen har förtryckt polackerna så som det ryska folket. Det ryska folket tjänade i tsarernas händer som den polska frihetens bödel. Det finns intet folk, som så genomsyrat av hat till Ryssland som polackerna, det finns inget folk som så avskyr Ryssland som polackerna och härav uppstår en sällsam företeelse. Polen utgör ett hinder för den socialistiska rörelsen, och detta är den polska bourgeoisin skuld till. Må hela världen stå i brand – bara Polen blir fritt. En sådan formulering av frågan är naturligtvis ett hån mot internationalismen. Naturligtvis blir Polen nu med våld undertryckt, men att de polska nationalisterna räknar med, att Polen skall befrias av Ryssland – det är förräderi mot Internationalen. Men de polska nationalisterna har med sina åsikter till den grad genomsyrat det polska folket, att man där betraktar saken så.

De polska socialdemokratiska kamraternas stora historiska förtjänst består däri, att de framförde internationalismens paroll och sade: det viktigaste för oss är det broderliga förbundet med proletariatet i alla länder, och vi kommer aldrig att gå ut i krig för Polens befrielse. Häri ligger deras förtjänst, och därför har vi alltid ansett endast dessa polska socialdemokratiska kamrater som socialister. De andra – de är patrioter, polska plechanovar. Men på grund av detta originella läge, då människorna för att rädda socialismen är tvungna att kämpa mot en rasande, sjuklig nationalism, uppstod en märklig företeelse: kamraterna kommer till oss och säger, att vi måste ta avstånd från Polens frihet, från dess avskiljande.

Varför måste vi storryssar, som förtrycker ett större antal nationer än något annat folk, ta avstånd från erkännandet av Polens, Ukrainas och Finlands rätt till avskiljande? Man föreslår oss att bli chauvinister, emedan vi därigenom kommer att underlätta socialdemokraternas ställning i Polen. Vi pretenderar inte på Polens befrielse därför, att polska folket lever mellan två kampdugliga stater. Men i stället för att säga, att de polska arbetarna måste bedöma saken så: endast de socialdemokrater förblir demokrater, vilka anser, att det polska folket bör vara fritt, ty chauvinisterna har ingenting att göra i ett socialistiskt partis led, säger de polska socialdemokraterna: just för att ett förbund med de ryska arbetarna är fördelaktigt för oss, är vi emot Polens avskiljande. Detta har de rätt till. Men folk vill inte förstå, att man för att stärka internationalismen inte bör upprepa precis samma ord, utan att man i Ryssland måste framhäva de förtryckta nationernas frihet att avskilja sig, medan man i Polen måste betona friheten att förena sig. Frihet till förening förutsätter frihet till avskiljande. Vi ryssar måste framhäva friheten att avskilja sig, men i Polen måste man framhäva friheten att förena sig.

Vi ser här en rad sofismer, vilka leder till ett fullständigt uppgivande av marxismen. Kamrat Pjatakovs ståndpunkt är en upprepning av Rosa Luxemburgs ståndpunkt ... [här fattas ett avsnitt ur protokollet – *Red*] (Hollands exempel) ... Så resonerar kamrat Pjatakov och därmed vederlägger han sig själv, ty i teorin är han för att förneka friheten till avskiljande, men till folket säger han: den som förnekar friheten till avskiljande, är ingen socialist. Det som kamrat Pjatakov sagt här, är otroligt förvirrat. I Västeuropa är de länder övervägande, där den nationella frågan för länge sedan är löst. När man säger, att den nationella frågan är löst, syftar man på Västeuropa. Kamrat Pjatakov överför detta dit, där det inte gäller, nämligen till Östeuropa, och vi råkar i en löjlig situation.

Tänk efter, vilket förfärligt virrvarr detta blir! Finland ligger ju helt nära oss. Kamrat Pjatakov ger intet konkret svar beträffande Finland, han har fullständigt trasslat in sig. I *Rabotjaja Gazeta* läste ni igår, att separatismen växer i Finland. Finländarna kommer hit och säger, att separatismen växer hos dem, emedan kadeterna inte ger Finland fullständig autonomi. Där växer krisen och missnöjet med generalguvernör Roditjev, men *Rabotjaja Gazeta* skriver, att finnarna måste invänta konstituerande församlingen, emedan man där kommer att uppnå samförstånd mellan Finland och Ryssland. Vad betyder samförstånd? Finländarna måste säga, att de har rätt att avgöra sitt öde enligt eget gottfinnande, och den storryss, som bestrider denna rätt, är en chauvinist. En annan sak vore det, om vi sade den finländske arbetaren: så som det är fördelaktigt för dig att avgöra ... [här fattas ett avsnitt ur protokollet – *Red*]

Kamrat Pjatakov endast avvisar vår paroll och säger, att detta betyder att inte ge någon paroll för den socialistiska revolutionen, men själv har han inte givit någon motsvarande paroll. Metoden med en socialistisk revolution under parollen: »Bort med gränserna» är fullständigt förvirrad. Vi har inte lyckats få den artikel publicerad, där jag betecknade denna åsikt såsom »imperialistisk ekonomism».» Vad innebär »metoden» med en socialistisk revolution under parollen »bort med gränserna»? Vi anser, att staten är nödvändig, men staten förutsätter gränser. Staten kan naturligtvis ha en borgerlig regering, medan vi behöver sovjeter. Men även för dem existerar frågan om gränserna. Vad innebär »bort med gränserna»? Här börjar anarki ... Den socialistiska revolutionens »metod» under parollen »bort med gränserna» är helt enkelt nonsens. När den socialistiska revolutionen mognar och bryter ut, kommer den att utbreda sig även till andra länder, och vi kommer att bistå den, men hur, det vet vi inte. »Den socialistiska revolutionens metod» är en innehållslös fras. I den mån det finns frågor kvar, som inte blivit lösta av den borgerliga revolutionen, är vi för att de löses. Till den separatistiska rörelsen förhåller vi oss likgiltiga, neutrala. Om Finland, Polen eller Ukraina skiljer sig från Ryssland, så ligger det intet ont däri. Vad ont ligger däri? Den som säger det, är chauvinist. Man måste vara sinnesrubbad, om man skulle fortsätta tsar Nikolaus' politik. Norge har ju skilt sig från Sverige ... På sin tid bytte Alexander I och Napoleon folk, på sin tid

gjorde tsarerna en bytesaffär på bekostnad av Polen. Och skulle vi fortsätta denna tsarernas taktik? Det vore att uppgiva internationalismens taktik, det vore chauvinism av sämsta slag. Om Finland avskiljer sig, vad ont ligger däri? Bland båda folken, bland Sveriges och Norges proletariat har det ömsesidiga förtroendet stärkts efter unionsupplösningen. De svenska godsägarna ville börja krig, men de svenska arbetarna motsatte sig detta och sade: vi går inte med i detta krig.

Finländarna vill nu bara ha autonomi. Vi är för att Finland skall få fullständig frihet, ty då stärkes förtroendet till den ryska demokratin, just då kommer de inte att avskilja sig, om detta blir genomfört. När herr Roditjev kommer till dem för att köpslå om autonomi, kommer de finländska kamraterna till oss och säger: vi behöver autonomi. Men då öppnar man eld mot dem ur alla kanoner och säger: »Invänta konstituerande församlingen.» Vi däremot säger: »En rysk socialist, som avvisar Finlands frihet, är en chauvinist.»

Vi säger, att befolkningens vilja skall vara bestämmande för gränserna. Ryssland, våga ej att föra krig för Kurlands skull! Tyskland, bort med armén ur Kurland! Så löser vi frågan om avskiljandet. Proletariatet kan inte gripa till våldsmedel, emedan det inte får förhindra folkens frihet. Parollen »bort med gränserna» kommer att bli riktig, då den socialistiska revolutionen blir en realitet och inte en metod, och då kommer vi att säga: kamrater, kom till oss ...

En helt annan sak är frågan om kriget. Om det blir nödvändigt, kommer vi inte att avvisa ett revolutionärt krig. Vi är inga pacifister ... När Miljukov sitter här och sänder Roditjev till Finland och denna där skamlöst köpslår med det finländska folket, säger vi: nej, ryska folk, våga inte att bruka våld mot Finland; ett folk, som självt förtrycker andra folk, kan inte vara fritt. I resolutionen om Borghjerg säger vi: dra bort trupperna och överlåt åt nationen att avgöra frågan självständigt. Men om sovjeterna i morgon tar makten i sina händer, så blir detta inte »den socialistiska revolutionens metod». Då kommer vi att säga: Tyskland, bort med trupperna från Polen; Ryssland, bort med trupperna från Armenien – ty annars blir detta bedrägeri.

Angående sitt förtryckta Polen säger oss kamrat Dzerzjinskij, att alla där är chauvinister. Men varför säger ingen av polackerna ett enda ord om, vad som bör göras med Finland, vad som bör göras med Ukraina? Vi har sedan år 1903 tvistat så mycket härom, att det blir svårt att tala om det. Gör som du behagar ... Den som inte är för denna ståndpunkt, han är annexionist och chauvinist. Vi vill ett broderligt förbund mellan alla folk. Om det uppstår en ukrainsk republik och en rysk republik, så blir det bättre förbindelse och mer förtroende mellan dem. Om ukrainarna ser, att vi har en sovjetrepublik, kommer de inte att avskilja sig, men om vi får en Miljukov-republik, så kommer de att göra det. När kamrat Pjatakov i fullständig motsats till sina åsikter sade: vi är emot ett våldsamt kvarhållande inom gränserna, så är detta just ett erkännande av nationernas självbestämmanderätt. Vi vill alls inte, att bonden i Chiva skall leva under Chivas khan. Genom vår revolutions utveckling kommer vi att inverka på de förtryckta massorna. Endast på så sätt måste agitationen bland de förtryckta massorna bedrivas.

Men varje rysk socialist, som inte erkänner Finlands och Ukrainas frihet, sjunker ned till chauvinism. Och de kan aldrig rättfärdiga sig med några sofismer eller hänvisningar till sin »metod».

Publicerat ffg. 1921 i N. Lenin (V. Uljanov), *Skrifter*, b. XIV, del 2

V. I. Lenin, *Samlade verk*, 5:e ry. uppl., b. 31, sid. 432-437

12. Resolution i den nationella frågan

Det nationella förtryckets politik, som är ett arv från självhärskardömet och monarkin, understödjes av godsägarna, kapitalisterna och småbourgeoisin för att värna deras klassprivilegier och isolera de olika nationaliteternas arbetare från varandra. Den moderna imperialismen ökar sina strävanden att underkuva de svaga folken och är en ny faktor för skärpning av det nationella förtrycket.

I den mån en eliminering av det nationella förtrycket är uppnåeligt i det kapitalistiska samhället, så är detta endast möjligt under en konsekvent demokratisk republikansk statsordning och statsstyrelse, som tryggar fullständigt likaberättigande för alla nationer och språk.

För alla nationer, som ingår i Ryssland, måste rätten att fritt avskilja sig och att bilda en självständig stat erkännas. Ett förnekande av denna rätt och ett uraktlåtande att vidta åtgärder, som garanterar dess praktiska förverkligande, är liktydigt med understöd av erövrings- och annexionspolitiken. Endast proletariats erkännande av nationernas rätt till avskiljande tryggar fullständig solidaritet mellan arbetare av olika nationer och främjar ett verkligt demokratiskt närmande mellan nationerna.

Den konflikt, som för närvarande uppstått mellan Finland och den ryska provisoriska regeringen, visar särskilt åskådligt, att ett förnekande av rätten till fritt avskiljande leder till en direkt fortsättning av tsarismens politik.

Frågan om nationernas rätt till fritt avskiljande får man inte sammanblanda med frågan om avskiljandets ändamålsenlighet för den ena eller andra nationen vid det ena eller andra tillfället. Denna senare fråga måste proletariats parti avgöra för varje enskilt tillfälle fullständigt självständigt ur synpunkten av hela den samhälleliga utvecklingens intresse och till gagn för proletariats klasskamp för socialismen.

Partiet kräver en vidsträckt områdesautonomi, att man avskaffar tillsynen uppifrån, avskaffar det obligatoriska statsspråket och fastställer gränser för självstyrande och autonoma områden med hänsynstagande till de ekonomiska betingelserna och levnadssätt, till befolkningens nationella sammansättning o. dyl. på grundval av den lokala befolkningens egen beräkning.

Proletariats parti förkastar bestämt den s. k. kulturella nationella autonomi, dvs. skolväsendets etc. överförande från staten och dess överlämnande åt något slags nationella parlament. Den kulturella nationella autonomi avgränsar på ett konstlat sätt de arbetare, som lever på samma plats och t. o. m. arbetar vid samma företag, ifråga om tillhörighet till den ena eller andra »nationella kulturen», dvs. stärker arbetarnas band med de enskilda nationernas borgerliga kultur, samtidigt som socialdemokratins uppgift är att stärka världsproletariats internationella kultur.

Partiet kräver, att det i författningen skall införlivas en fundamental lag, som förklarar alla privilegier för en av nationerna, alla kränkningar av de nationella minoriteternas rättigheter för ogiltiga.

Arbetarklassens intressen kräver en förening av arbetarna inom Rysslands alla nationaliteter i enhetliga proletära organisationer: politiska, fackliga, kooperativa bildningsinstitutioner osv. Endast en sådan förening i enhetliga organisationer av de olika nationaliteternas arbetare ger proletariats möjlighet att föra en segerrik kamp mot det internationella kapitalet och mot den borgerliga nationalismen.

Bilaga till *Soldatskaja Pravda* nr 13, den 16 (3) maj 1917

V. I. Lenin, *Samlade verk*, 5:e ry. uppl., b. 31, sid. 439-440

13. Resolution om det rådande läget

Världskriget, som framkallats genom världstrusternas och bankkapitalets kamp för dominans över världsmarknaden, har redan lett till massförstörelse av materiella värden, till förbrukning av produktivkrafter och till en sådan tillväxt av krigsindustrin att det är omöjligt att producera ens ett absolut nödvändigt minimum av konsumtionsvaror och produktionsmedel.

Det nuvarande kriget har sålunda bragt mänskligheten till en återvändsgränd och ställt den på undergångens rand.

De objektiva betingelserna för en socialistisk revolution, som otvivelaktigt existerade redan före kriget i de mer utvecklade och avancerade länderna, har mognat och fortsätter att mogna med otrolig hastighet som ett resultat av kriget. Små och medelstora företag trängs ut och ruineras i snabbare takt än någonsin. Kapitalets koncentration och internationalisering går fram med stormsteg; monopolkapitalismen utvecklar sig till statsmonopolistisk kapitalism. I ett antal länder har samhällets reglering av produktion och fördelning införts i kraft av omständigheterna. Somliga länder inför allmän arbetsplikt.

Under privat äganderätt till produktionsmedlen är alla dessa steg framåt till större monopolisering och kontroll av produktionsmedlen genom staten oundvikligt åtföljda av intensifierad exploatering av det arbetande folket, en ökning av förtrycket; det blir svårare att göra motstånd. Mot exploatörerna, reaktionen och den militära despotismen förstärks. Samtidigt leder dessa steg till en kolossal ökning av storkapitalisternas profiter på bekostnad av alla övriga befolkningsskikt. Det arbetande folket tvingas för årtionden framåt att betala tribut till kapitalisterna i form av räntebetalningar på krigslån som belöper sig på tusentals miljoner. Men vid avskaffandet av privat äganderätt till produktionsmedlen och statsmaktens fullständiga övergång till proletariet, är dessa betingelser en underpant för framgång vid en sådan omvandling av samhället som kommer att göra slut på den ena människans exploatering av den andra och säkerställa välfärd åt alla.

* * *

Å andra sidan bekräftar händelseutvecklingen klart förutsägelsen av socialisterna i hela världen, vilka, just i samband med det imperialistiska kriget, som då var i annalkande och som nu rasar, enhälligt deklarerade i Baselmanifestet 1912 att en *proletär revolution* var oundviklig.

Den ryska revolutionen är bara den första etappen av den i första av proletära revolutioner som är krigets oundvikliga resultat.

I alla länder växer revoltandan mot kapitalistklassen bland de breda folkmassorna och proletariet har blivit medveten om att endast övergången av makten till proletariet och avskaffandet av den privata äganderätten till produktionsmedlen kan rädda mänskligheten från undergång.

I alla länder, speciellt i de mest framskridna, England och Tyskland, har hundratals socialister som inte har gått över på »sin egen» nationella bourgeois sida kastats i fängelse av de kapitalistiska regeringarna. Genom denna handling har de senare klart demonstrerat sin fruktan för den i djupet av folkmassorna växande proletära revolutionen. I Tyskland är den annalkande revolutionen uppenbar både i masstrejkerna, som särskilt har antagit stora proportioner under de senaste veckorna, och i tillväxten av förbrödringen mellan tyska och ryska soldater vid fronten.

Broderligt förtroende och förbund återkommer gradvis mellan arbetarna i skilda länder, samma arbetare som nu dödar varandra i kapitalisternas intresse. Detta, i sin tur, skapar förutsättningar för samordnade revolutionära aktioner av arbetarna i olika länder. Bara sådana aktioner kan garantera den mest systematiska utveckling och den säkraste framgången för en socialistisk världsrevolution.

* * *

Rysslands proletariat, som verkar i ett av de mest efterblivna länderna i Europa mitt ibland en väldig befolkning av småbönder, kan inte ställa sig målet att omedelbart förverkliga socialistiska omvandlingar.

Men det skulle vara ett allvarligt fel, och i praktiken till och med fullständig övergång till bourgeoisins sida, att av detta dra slutsatsen att arbetarklassen måste stödja bourgeoisin eller att den måste hålla sin aktivitet inom gränser som är acceptabla för småbourgeoisin eller att proletariatet måste avstå sin ledande roll i fråga om att klargöra för folket den tvingande nödvändigheten av att ta en rad praktiska steg i riktning mot socialismen för vilka tiden nu är mogen.

Dessa steg är, för det första, nationalisering av jorden. Denna åtgärd, som inte direkt går utanför det borgerliga systemets ram, skulle samtidigt vara ett hårt slag mot den privata äganderätten till produktionsmedlen, och som sådant skulle den förstärka det socialistiska proletariats inflytande över halvproletariatet på landsbygden.

Följande steg är upprättande av statskontroll över alla banker och deras förening i en enda centralbank; också kontroll över försäkringsbolagen och stora kapitalistiska syndikat (t. ex. Sockersyndikatet, Kolsyndikatet, Metallsyndikatet osv.) och gradvis införande av en mera rättvis progressiv beskattning av inkomster och förmögenheter. Ekonomiskt har tiden för sådana åtgärder helt mognat; tekniskt sett kan de utan tvivel genomföras omedelbart; politiskt kan de få stöd av den överväldigande majoriteten bönder som har allt att vinna genom dessa reformer.

Sovjeterna av arbetar-, soldat-, bonde- och andra deputerade, som numera täcker Ryssland med ett tätt och växande nätverk, kunde också jämte ovannämnda åtgärder, införa allmän arbetsplikt, ty å ena sidan garanterar sovjeternas karaktär att alla dessa nya reformer kommer att införas endast när den överväldigande majoriteten av folket medvetet och bestämt insett den praktiska nödvändigheten av dem; å andra sidan garanterar deras karaktär att reformerna inte kommer att bli genomförda av polis och statstjänstemän utan genom frivilligt deltagande av proletariats och böndernas organiserade och beväpnade massor i ordnandet av sina egna angelägenheter.

Alla nämnda och liknande åtgärder kan och bör inte bara diskuteras och förberedas i syfte att genomföra dem i statlig måttstock om hela makten övergår till proletärerna och halvproletärerna, utan också genomföras av folkmaktens lokala revolutionära organ, då möjlighet uppstår att göra detta.

Stor varsamhet och försiktighet måste iaktas vid genomförandet av ovannämnda åtgärder; en solid majoritet av befolkningen måste vinnas över och denna majoritet måste vara klart övertygad om någon särskild åtgärds praktiska genomförbarhet. Just i denna riktning måste arbetarmassornas klassmedvetna avantgarde koncentrera sin uppmärksamhet och sina ansträngningar, eftersom det är dessa arbetares bjudande plikt att hjälpa bondemassorna att finna en väg ut ur det nuvarande förfallet.

Bilaga till *Soldatskaja Pravda* nr 13, den 16 (3) maj 1917

V. I. Lenin, *Samlade verk*, 5:e ry. uppl., b. 31, sid. 449-452